

ÖZGÜRLÜK MASALI

Necati Tosuner

NEDEN KİTAP

Yazara Dair

1944 yılında Ankara'da doğdu. 4 yaşındayken sakat kaldı.

1963'te ilk öyküsü yayımlandı. 1966'da İstanbul-Peritevniyal Lisesi'ni bitirdi.

Bir süre Basın İlan Kurumu'nda çalıştı. Sonra birkaç yıl Almanya'da bulundu.

1977 yılında Derinlik Yayınları'nı kurdu, yayınevini 1986'da kapattı.

1983'te reklamcılık alanında çalışmaya başladı ve 1996 yılında emekli oldu.

Öykü:

Özgürlük Masalı (1965), Çıkmazda (1969), Kambur (1972), Sisli (1977), Necati Tosuner Sokağı (1983), Çılgını (1990), Bir Tutkunun Dile Getirilme Biçimi (1997), Güneş Giderken (1998). **Roman:**

Sancı.. Sancı... (1977), Yalnızlıktan Devren Kiralık (2000), Bana Sen Söyle (2002). **Çocuk Kitapları:**

Keleş Osman Evden Kaçıyor (1977), Keleş Osman'ın "Tarih"le Başlı Dertte (1977), Dayım Balon Olmuş (1977). **Tiyatro Oyunu:** Fareli Sokağın Kızı (1991). **Ödüller:**

- "Kambur" da yer alan "İki Gün" adlı öyküyle TRT Öykü Başarı Ödülü (1971).

- "Sancı.. Sancı..."yla Türk Dil Kurumu Roman Ödülü (1978).

- "Bir Tutkunun Dile Getirilme Biçimleri"nde yer alan "Armağan" adlı öyküyle Haldun Taner Öykü Ödülü'nde Birincilik (1997).

- "Güneş Giderken"le Sait Faik Hikâye Armağanı (1999).

İçindekiler

Yalnızlığa Övgü...7
Özgürlük Masalı ..13
Martılarla Gülüştüler..27
Göl Kıyısı..33
İnsan Sayılmak..37
Bir Ebeinkuşağı Peşinde..43
Doyuş..59
Gökten Bir Uçurtma Düştü..71
Ben Suçsuz ..75

Yalnızlığa Övgü

Bırakacaktım bu kentin sokaklarını.

Bulvarda aylaklarca dolaştığım günler... Kızılay Durağı'nda üç kızın çocuksu gülüşüne kurban giden yıllarım... Annemin öğütleri, yalvarışları hatta: "Aman şu yılı bir atlatsan..." Kapı çarpıp çıkmalarım benim... Ağlamalar belki arkamdan... Bile bile, körü körüne bir gidiş...

Çift çifttir herkes. Bir yalnız ben varımdır. Dayanılmaz yalnızlıkta bir yirmi beş kuruşluk sakız ya da bir Bafra sigarasıdır arkadaşım. Beklerim, beklerim eli boş...Umut bu, bilinmez işte. Bir gülücük, bir işaret belki... Oysa boşa. Pek iyi de bilirim ki; bugüne dek olmamış, olmayacak bundan sonra da. Yine de, uzun

saçlı bir liseli kız arayacaktır gözlerim. Gözlerim arayadursun. Az ileride favorili oğlan bir sigara yakacaktır. Çakmağın parıltısında kızca yürekler nasıl da hoplar? Kiskanmalıyım. Kiskanmayı öğretmemişler bana. Hayat? Hayat onlarıdır belki de.

Ya ben?

Akşam olur, ışıklar yanar. Çiftler biraz daha sokulurlar birbirlerine. Geçerler, giderler hep. Ne bir bakış, ne bir merhaba... Bir ben kalırım plakçının önünde. Bir de yarım yarım ezgiler hoparlörde... umutlar, düşler... Hangi düşler? Düş mü kaldı ki?..

Upuzun bulvarda bir yalnız benim sanki.

Kararımı verdim, gideceğim bu kentten. Bir gece, bir ucuz otobüs kalkacak, ben üzgün, ben umutlu olacağım içinde.

İyi ya... Bu şaşırıp kalmalarım niye? Niye gidiyorum, niye kalıyorum burada? İçimde bir eziklik... Kim caydırmaya çalışıyor beni? Bıktığım, usandığım şu sokaklar mı? Her gün yeniden yeniden gördüğüm şu yüzler... Allah bilir ya... Sevilecek nesi var şu kentin?

Kentin suçu ne? Gideceğim yer daha mı iyi olacak?

Ama düşler?.. Düşler benim değil miydi? Bu pes ediş niye? Yer mi kalmamış koca evrende, beni mutlu kılacak? Bulana dek, topunuza inat çekip gideceğim işte.

Kimden kaçıp, kime koşuyorum? Dedim ya, bunu ben de bilmiyorum. Nedir beni sıkan? Ne arıyorum?

Mutluluk mu?

Nasıl mutlu olabilirim? İç sıkıntılardan kurtulsam, belki mutluyum diyebilirim. Ama nedir iç sıkıntısı yapan bende?

Yalnızlık mı?

Savaşmaya, yalnızlığı yenmeye gücüm var mı? Yok.

Öyleyse?

Sevmeliyim. Mutluluğumun yolu yalnızlığı sevmektir. Yalnız olmaktır yaşantım. Yalnızlık dostumdur benim. Ben yalnız, ben mutlu.

• • •

Hava karardıkça bir ıssızlık belirir. Çevremde bir kalabalık yoktur, boşluk içinde yalnızımdır şimdi. Düşler kurar, başka evrenlere giderim. Oraların duraklarında kızlar cömerttir. Genç kız sesleri benim içindir artık. Yine de bir yana iterim hepsini. Tek aradığım yalnızlıgım-dır. Bir bekâr odası... Küçük, belki penceresi bile yok. Kirli yatak, kirli yorgan... Ama yalnızım... Ama mutluyum ya...

Artık duraklarda sevi aramak yok. Gittiğim kentte, çarşıda, pazarda sevi satan dükkânlar olacaktır. Bir sevi alırım oradan, iyi huylu bir sevi... Dikensiz olmaz, ama makas elimde ya... (Herkes kendi sevisini kendi yaratmalı.) Kırparım dikenleri bir bir... Bekâr odamda, kitaplığımın üstünde tanrıçasına duracaktır. Onu sevecek, ona tapacağım. Bir siyah tül örteceğim dışarı giderken, yalnızca benim olacak.

Yine de bilirim ki, gerçek seviler hiçbir yerde satılmaz. Rastlayan olmuş mudur? Mutluluk sevinin işaretidir. Gerçek sevidir bir bakıma mutluluk. Gözyaşlarıdır belki de seviyi yapan.

• •

Güven Park'a doğru uzanırım bir. Havuzda birkaç su fişkirir incecik. Kavaklara bakarım, yirmi altı kattır hepsi de. Bir ben kalırım mermer koltuklarda.

Bir köpek geçer kimi geceler. Bir çekingenlik vardır halinde, ürkek ürkek adımlar... Gizliden gece yaşayışına gider sanki. Dişisi yedi enikle kalmıştır geride. Viranenin çatı arasında kuşuların soğukluğu eser.

Parkta beni görür, aldırış etmez bile. Kızarımla ya... Kuzum hiç mi sıkılma kalmadı bu köpek milletinde? Ben diyeyim de, siz inanmayın isterseniz. Salyaları akı-yordur, bir kuyruk oynar karanlıkta.

Yine de bir köpeğin günahını almaktan korkarım.

Kızılay'ın yanında bir park daha vardır. Çiçek bozuğu yüzlü bir kadın, çatlak çatlak elli bir adamı, beş kâğıda razı eder orada. Adam gülümser, kadın kolundan tutar onu, güler. Aydınlıktan karanlığa, tepelere doğru giderler. Kadının çantasında bir battaniye vardır.

Bulvarın yorgun, çizgi çizgi parkeleri uyku hazırlığındadır şimdi. Bir sigara yakarım, bir neon yeşil yeşil vurur parkelere. Ayaklarımı sürtmeden edemem. Canları mı sıkılır parkelerin? Yarı dalmış uykularında bir o yana dönerler, bir bu yana. Gençleri kötü kötü söverler arkamdan... Kötü dualar eder yaşlıları. Ben güler geçerim ama içimden bir ses:

"Onların bu yakarışlarıdır seni yıkan." der. Belki. Ama yine de onlar benimdir, ben onların.

Ne var ki, ara sıra kadınca bir kahkaha geliyor arkamdan. Kızmıyor değilim. Parkeler midir gülen? Bir bilsem... Bir gün usanacağım, hani şu, yaşantılarının ucunda çatlak çatlak duranlar yok mu? Bir topuk vuracağım ona, bir topuk öbürüne... "Çat" diyecek, ölecekler.

Dua edin de gideyim buralardan. Yoksa bütün parkeleri öldüren ben olacağım.

Dün beş parke öldürdüm. Az şey midir bu?

(1964)

Özgürlük Masalı

1- Kuşlar

Bulvarda serçelerin akşam vakitleri toplanıp da ötüştükleri bir köşe vardır. Bilmem aklımda yanlış mı kalmış? Kışın o en zorlu günlerinde, atkestanesi ağacına üşüşür; kara, tipiye aldirmeden, birer alışılmamış biçimde meyvelercesine dallara asılır, öterlerdi. Yalnız akşamlarımın çoğunda onları seyreder, yaşamının mutluluğunu cıvıltılarında arardım. Avunacak bir şeyler elde etmeye çalışırdım. Olmazdı. Yalnızlık canıma "tak" demişti. Bir dost, bir arkadaş gerekliydi bana. Soğuktu yalnızlık. Yakıcıydı... Kuşlarla da arkadaş olunmuyordu ki... Bir burukluk içindeydim. Bilmediğim bir ezikliği bu. Var mıydım, yok muydum belli değildi. Hırsımı bitmeyen yollardan alıyordum. Yollar uzundu. Yollar ay-

nıydı, sıkıcıydı, işin kötüsü, yollar da bir yere götürmüyordu beni. Olduğum yerde düğümün kalmıştı. Biri yardım etseydi de, şu düğümü bir çözebilseydim. Umut edebilmek gerekiyordu belki. Bütün güzellikler gibi umutlarımı da yitirmiştim oysa. Yitik umutlardı kuşların sesi. Kişi yitiklerle avunabilir mi? Yalnızlığın getirdiği, yitiklerle avunmaktır işte. Yalnızsın. Kendini avutamıyor mu-sun? Bunun sonu yoktur. Sokaklarda kendi kendine söylenir durursun artık. Yanından insanlar geçecektir. Sen bir hiçsindir onlar için. İstedğin kadar aldırma, bu yol bir yere çıkarmaz seni. Oysa kötü de olsa bir yere erişmek, boşlukta kalmaktan iyidir. Boşluğun gürültülü sessizliğini yalnızlara sorun siz. Kulaklardan silinmeyen gürültülerdir bunlar. Bir ömür boyu, kulaklar boşluklara çınlar.

Kuşların en çok imrendiğim yanı özgürlükleriydi. Alabildiğine geniş -hatta camı istedi mi, kişioğlunu yukardan pisleyecek kadar geniş- bir özgürlüktü bu. İnsanlar geçirdi ağacın altından. İnsanların kaygılarıyla, düşünceleriyle dolu telaşlan vardı. Soğuğa yenilgin, en güzel seslere kulaklarını tıkamış, koşuşurlardı. Bana kalırsa, kuşların bu değerbilmezlere derslerini vermeleri bal gibi de haklarıydı. Başlarına, değerli giysilerine düşen o "şey"lerle kişioğlunun bir duralayışı, ağaca bakıp, çaresiz bir uzaklaşısı vardı ki; gelin de elinizdeyse kuşların özgürlüklerine imrenmeyin.

Gerçeğini ararsanız ben de tutsak sayılmazdım. Hiç değilse arkadaşım kadar.

Arkadaşımın babası kızgın bir adamdı. Akşamları hiç dışarı salmazdı onu. Oysa o da en az benim kadar avare, en az benim kadar yalnızdı. Avunacak bir şeyler arardı o da. Kişioğluna yukardan karla karışık pisliklerin yağışını görmeyi isterdi elbet. Ben ona anlatırdım. Çok çok, gülerdi hani... İsterdim ki; kuşların özgürlüklerini anlayabilsin arkadaşım da. Ama en iyi öykü bile gerçeği kadar güzel olamazdı ki...

Sonunda dayanamadı arkadaşım. Bir akşam birlikte gittik. Bulvarda bizim için bir güldürü vardı o gece. Kuşlara yenilgin kişilere güldük uzun uzun. Bir oç alır gibiydik. Kuşlar alıyordu bizim öcümüzü. Sahi, bir oç almıyordu ortada. Neyin nesiydi biz de bilmiyorduk. Hiçbir şey düşünmeden gülüyorduk yalnızca.

Bulvarda, kuşların özgürlüklerini bilen bir kişi daha vardı artık.

Hoş ona kolaya mal olmadı bu. O akşam babasından bir güzel dayak yedi arkadaşım.

Kuşlar her mevsimde böyledir. Ama ılımlı havalarda insanlar daha dikkatli, yaratılmışlığa daha mı yakındırlar? En dalgınları, en acelecileri bile bir an duralar, uzaktan şöyle bir bakarlar kuşlara. Onların özgürlüklerinden habersiz, dudaklarında bir gülücük belirir. Ağacın altı yerine, duvar diplerinden geçerler sonra. Kuşların o evrende yeri bu kadardır. Bunu bilmez mi kuşlar? Bilirler. Ama kızdıklarını sanmam. Onların yaşantıları yükseklerde dir çünkü.

Kişioğlu kuşların üstünlüklerinden habersiz, bir düşler, kaygılar evrenindedir aşağıda.

Bizim için de nihayet bir kuştular. şöyle sevimli bir başı, titrek bir gırtlacı, iki kanadı olan bir kuş işte... Havada uçar, bir ağaca konabilirdi. Oysa bulvarınkilerde bir kuştan öte bazı şeyler sezinlerdik. Arkadaşımla çok günler tartıştık bunu. Bir sonuca varamadık yine de. zgrlklerini biliyorduk. Bir şey daha vardı seslerinde. Aramayı bıraktık sonra, öylece sevdik.

Bir olmadık günde söylediler bize sırlarını. Biz zgr biliyorduk onları. Bir sevi tutsaklığında oldukları nereden aklımıza gelsin?

Ey Allahım! Hiç kimseyi mi zgr yaratmadın?

2- Günlerin Tutsakları

Sokaklar yine insan doluydu, insanlar düşlerde, tutkulardaydı yine. Yalnızlığın sınırında hiç değilse bir arkadaşım vardı artık. Bir evrende tutkusuz iki yabancıydık biz. Yavaş yavaş bir beğeni bağlılığı belirdi aramızda. O ne istediye, ben de istedim. Benim duyduklarımın aynısı onda da vardı. "Arkadaşlık" denilen buydu belki de. Yalnızlığın donukluğunda bulmuştuk birbirimizi. Duygularımızın bulanıklığında bir şeyler gizliydi. Biz bir şeyler arıyorduk. Ne aradığımızı, aramak isteyip is-

temediğimizi bilmeden yalnızca aranıyorduk. Bir kendimizle yetinemiyorduk, aranmak yaşantımızdı bizim. Sonu karanlıklar içinde bir aranış vardı. Günler bizim değildi, biz günlere tutsaktık.

Bir kenarda dururduk. Kadınlar, kızlar geçirdi önümüzden. Seviyi bilmeden, sevmek isterdik biz de. Yaş on sekiz. Bir şeyler uyanırdı içimizde. Adlandırmadığımız bir anlık taşkın duygular... Bir gelenin gözleri yakardı bizi. Bir gülenin sesine en ürkek duygularımız ayaklanırdı. Bir başkasının adım atışı ufak ufaktı. Bizi etkileyen ince ayak bilekleri midir? Geçip giderlerdi sonra. Biz yenilgindik, onca umutlarımız sönerdi arkalarından. Bir köşede yalnızlığımıza tutsaktık yine.

Bir donuk düş evrenine daldık yağmurlu bir günde. Düşlerimizin sonu bir soğuk silkinmeyle biterdi çokluk. Bakınırdık çevremize, saçları yağmurda ıslanmış o kurtarıcımızdan iz yoktur. Duyulmadık tutkular özleminde düşlere daldık yeniden.

"Sat anasımı be!" derdi arkadaşım.

"Sat anasımı..." derdim.

Yalnızlığın bir yaşantı halini almasından korkardım. Sonraları yavaş yavaş ısındım buna. Anlaşılan yalnızlığı sevmeye başlamıştım artık. Arkadaşım bir türlü alışmamıştı.

"Geceleri uyuyamıyorum..." derdi.

"Kime tutuldun?" derdim.

"Kimse de yok ki ortada..."

Biz gerçekte, böyle her kızın, her kadının peşinden duygulanmaktansa, birine adamakıllı tutulmaya çoktan razıydık. Bu yaşayıpta bir acı eksiklik vardı. Arada bir zorla tutkun sayıyorduk kendimizi. Üç gün sürüyordu. Sonra yine eski yaşantı... Ama yine de bir bıkkınlık duyduğumuz yoktu. Ölüm aklımıza gelene kadar. Bir ölüm tutkusu vardı bizde ürpertilerden irak. Bir düş evreni dönüşü onu arardık. Korktuğumuz söylenemez. Hele bu serüven merakıyla... Biz yalnızlıktan usanmış-tık. Sonsuza dek yalnız olmak vardı ortada. Bir çözüm sayılabilir miydi bu? Yine de gün olur ölümü arardım.

"Bir gün öldüreceğim kendimi." derdim arkadaşşıma.

"Normaldir." derdi.

Gölmek isterdim, bir yalancı mutluluk gülücüğü dudaklarımda donardı. Anlardım, o yüreklilik de yoktu. Arkadaşıma:

"Bıktım bu yaşantıdan... -desem sana- Öldür beni! - öldürür müsün?-" derdim.

"Geç be adam!" derdi o, "Ben kimseye öyle büyük iyilik yapmam."

Gerçekte arkadaşım tavuk bile kesemezdi.

Çıkar yolu bulduk sonunda. Kim erken davranırna, Kızılay'daki yapı bitince, kendini atacaktı oradan. Geride kalana onun yerine de yaşamak düşüyordu.

Arkadaşım yeşil gözlüleri severdi. Ben bir ayırım yapmazdım.

"Pisboğaz sen de..." derdi bana. Gülerdik. Bir yol bulmuştuk -gerçekte bu yol da bir yere götürmüyordu yalalandan da olsa şendik. Gülmek, olur olmaz gülmek bizim içindi, unutulmuş bir eski gülüşün ardında bir duralayışımız vardı ki... İnsanı öylesine donduran bir duralayış işte.

Günün birinde arkadaşım, aradığı kızı bulduğunu söyledi. Lisenin kapısında birlikte bekledik. Beni niye yanında götürürdü sanki? Yürekliliğe ihtiyacı olduğunu hiç sanmam. Çok çok, bir kıza arkadaşlık teklif edecekti. Kıvanç duyulacak bir yeri de yoktu ki... Sonra kız çıktı. Bizden daha da yalnızdı, -yalnızlar birbirini iyi tanırlar da- o kalabalıkta en ıssız yolları seçen bir o vardı. Ben karşıdaydım. Arkadaşım yanına sokuldu. Bir şeyler söyleyecek... Kız istekli, adımları yavaşlamış... Sonra umulmadık bir anda durup, ters yüz ediyor arkadaşım. Kaçıyor. Neden, niye kaçıyor anlayamıyorum. Gözlerim kızda kalakalmış... Yitik umutlar, yalnız bırakılmışlığın soğuk titremeleri var kızda. Ürkek adımları hızlanıyor.

"Açmadı." diye geliyor arkadaşım, "Gözleri yeşil değil."

"Az kötülük etmedin kıza." diyorum.

"Farkındayım." diyor, "Ama ne yapabiliirdim? Aradığım kız değil. Ona yanaşmak bile düşlerimin perisine ihanet olacak. Bir kız yaşardı bilirsın düşlerimde. Gözleri yeşil... Dal gibi ince, duru bir kız..."

Tanımadığım bir kızdın yana çıkıyor, arkadaşım kızıyorum:

"Bırak Allah aşkına! Kızın gözlerine önceden bakmamış olamazsın!"

Tatmadığım bir doğruluğun peşindeyim artık. Sanki bulvarda gelene geçene laf atan ben değilim.

"Yapmayacaktın." diyorum, "Bir kızın olmadık umutlarını yıkmaya hakkın yoktu."

Arkadaşım kırılmış:

"Yapma ulan!" diyor, "N'olursun sen olsun anla beni. Bir düşünle yaşıyorum. Biliyorum içime doğmuyor değil. Aradığımı bulamayacağım ben. Belki evrende yok öylesi. Ya da olmadık bir yerde çıkacak karşıma. Bir genelevde örneğin... Onu bulmakla kaybetmek arası bir yerde... Yine de içimi ısıtan şey onun varlığını düşlemek. Yaşantım onu aramaktır. Bir bulmak var, bir de elde etmek. Gerçek düğüm orada başlıyor."

Bütün erdemler buraya dek. Çözölmeksizlikler arasında bırakmıyorum arkadaşımı.

"Sat anasını be!" diyorum, "Gökte ararken, yerde çıkar bir gün karşına."

Sonra arkadaşına imreniyorum, "hiç değilse bir şey umut edebiliyor" diye. Bende o da yok ya...

Biz kaygılardan arındıkça, günler hızlanıyordu. Dersler serilmiş, karneler öyle... Yine de taktığımız yoktu hani.

"Bu işin yolu yok." derdi arkadaşım.

"Yolu var, çıkar yeri yok." derdim ben.

"Başlatma edebiyatçılığında şimdi." derdi.

Bir vitrinde saçlarımızı tarar, bir kıza bizimmişesine bakardık. Ya biz görünmeyecek kadar ufaktık ya da kızların gözleri bozuktu. Başka türlü olamaz.

Baharın gelişiyle usandık bulvardan. Okulu astık, kırlara attık kendimizi. Boşlukta bir tutar dal arıyorduk. Yoktu. Bir yol yaratmak bize düştü.

"Çekip gidelim buradan." dedim.

"Çekip gidelim." dedi.

"Nere olursa..."

"En uzağa..."

"Bir yeni yaşantı..."

"Umutların en yenileri..."

"Mutluluğun doruğuna doğru..."

Hesaplar yaptık, planlar kurduk. Evi bıraktık, gittik uzaklara düşlerde. Gazetelerde "Kayıp" diye resimlerimiz çıktı, güldük.

"Sat anasını." dedik kolaylıkla.

Günler bizimdi artık. Biz günlere tutsak değildik. Takvimleri biz yapardık. Takvimler oyuncaktı elimizde.

Bulvarda kaygılarını kışkandıığımız kişiler içinde, ileriye umutla bakan bir biz vardık. Ya onların kaşları çatılmıştı, ya biz umutla gülüyorduk artık.

Çıkmaz yolun sonunda erişmek için bir nokta vardı.

3- Gidiş

Günler umutlarla erirmiş meğerse. Sene sonu çabuk geldi. İkimiz de sınıfta kalmıştık. Ama arkadaşım sözünde durmadı. Gerçekte ne yapacağını şaşırmıştı o da. Ortada umutlar vardı. Sonu bulanık da olsa bir yol vardı. Ben o yola koyuldum, arkadaşım gelmedi.

"Niye?" dedim, "Hani birlikte gidecektik? Günlerin tutsaklığından kurtulacaktık, takvimleri biz yapacaktık hani?"

"Gelemem." dedi arkadaşım, "Evden çıktılar. Annem, 'sen gidersen ben de kendime kıyarım' diyor."

"Sat anasımı..." dedim.

"Olmuyor." dedi, "Sana da 'dur' diyemiyorum. Gitmesen de olur hani... (Sanki 'dur' demek değil mi bu?) Bak şu kente. Ne kötülüğü var? Her yer gibi güneş burada da doğudan doğar. Battığı yer de bellidir. Neyine

gerek başka yerler? Bu sokaklar senindir. Daha çok ararsın buraları. Geçti, geçer... Gel, vazgeç sen de. Bak, ben, bir kalıba sokuyorum kendimi. Annem de haftalığımla on kâğıt artıracak. Belki bir kızı pastaneye götürürüm cumartesi. Gel be arkadaşım! Vazgeç, gitme."

"Yok," dedim, "gideceğim."

"Allanın belası..." diye köpürdü, "Nispet mi yapıyorsun bana? Git! Defol! Cehenneme dek yolun var."

...Ve ben o kentin bulvarından, parklarından, sinemalarının önünden kendimi çekip, geldim buralara.

Son gün arkadaşım:

"Aldırma o sözlerime..." diyordu, "Sen olsun git, kurtar kendini. Bulvarın kalabalığında bu yalnızlık yıkıyor bizi. Bir de kuşların özgürlükleri sorunu var. Sat anasını hepsinin. Issızlıklarda yalnızlık belli olmaz. Avutursun belki kendini. Bense yine bu sokaklarda harcanacağım. Aradığım kıza da rastlamadan belki, günlere tutsak, bu yaşantı böyle gidecek."

Ayrıldık.

Koskoca bir kentte yalnızdım. Bir arkadaşım da yoktu. Günleri unutmuştum. Takvimi de kaldırdım oda-

mm duvarından, uzaktaki bir eski dosta "Kral Arkadaşım" diye mektup yazmak vardı artık.

Serçeler benim değildi, güvercin doluydu bu kent. Sokaklarda insanlar vardı yine. Bir uğultulu kalabalıkta akşamlar kadar yalnızdım ben. Düşlerimi yitirmiştim, tutkularım boşaydı. Bir eskinin anıları kalmıştı, ondan öte her şey boş... Eski mi arıyordum? Belki de geçmişe tutsaktım artık. Avare günlerimin avuntusu yabansı gülücüklerdi. Onları aradım, yerinde duygusuz dudaklar vardı. Issız yörelerin, dalgaların ışıldadığı sessiz kıyıların çocuğuyum ben. Bulvarın düzenli taşları değil, çakıllar, kumullardı sırdaşım. Yıllardır yüzünü görmediğim bir kıza nasıl tutulduğumu anlatırım onlara. Sular kararır, gün batar. Bir eski konağın penceresinde, güvercinlere ekmek kırıntıları koyar bir küçük kız. Martıların serçelere benzer bir yeri mi vardır? Kıyıya indiğim günden beri bıraktım güvercinleri.

Martıların özgürlüğü peşindeyim artık.

4- Dönüş

Dönüyorum bulvara... Özlediğim o kadar çok şey var ki... En sıkıntılı günümde, istiyorum "sat anasını" desin biri. Gideceğim. Böylesine sınırsız bir yalnızlığa özenenin aklına şaşarım. Yalandan da olsa bir kalabalık -alışılmış, iyi kötü bilinen bir kalabalık- istiyor kişi.

Şimdi o kentin geceleri soğuk olur. Kuru, belki de karlı soğuklar vardır şimdi. Bulvarın kuşları kar altında üşürler mi ki?.. Bıktım bu rutubetli havalardan. Gözyaşlarını getiren havadaki nem midir?

Arkadaşım: "Buldum!" diye yazıyor. "Yeşil gözlerin evrenindeyim artık. Mutluluk dedikleri bu olacak. Gel, görmeni isterim. Senin dediğine vardı sonunda, gökte ararken karşıma yerde çıktı. 'Seviyorum' dersem, güler misin?"

Belki gülmek gerekti, gülemedim. Arkadaşım bir yeşil gözlü bulmuş olabilirdi. Ama aradığı kıızı?.. Sanmam. Bir düş perisine gerçekte rastlanılacağını düşünmek biraz güç. Arkadaşım için korkuyorum. Bunu anlaması yıkabilir onu. Ve içimde bir ürküntü... Bir kötülük umuyorum o kızıdan arkadaşıma. Bir umut dalıydı boşlukta, yeşil gözlü kız. O da kırılırsa, yazık olur Kral Arkadaşım'a.

Doğduğum o kentin insanlarını pek sevmem niyeyse? Onlar da beni sevmediler ya... Yine de özledim hepsini. Sabahları erkenden, dut ağacındaki serçelere ıslanmış ekmek atar bir ihtiyar vardı. Öldüyse acınırım doğrusu.

Bu et yiyici deniz kuşlarından da usanmadım değil. Ya da bir özlem bıktırdı beni onlardan. İlk işim bulvara koşmak olacak dönünce. Belki arkadaşım da yanımda olur. Bir dolanacağım şöyle... Kuşları arayacak gözlerim... Onları o atkestanesi ağacında gördüm mü, özlemin sonsuzluğunda, biliyorum gözlerim yaşaracaktır.

Bir de onları bulamamak korkusu var. Bulvarın o kalabalığı kuşlarsız çekilmez doğrusu.

Yine de sonu belli bu işin. Kuşları bulsam da, bulmasam da ben o caddenin çocuğu değilim artık. Et yiyici kuşları, kıyının sessizliğini arayacağımıdır nerede olursam olayım.

İşbu özgürlük masalına inanmakta.

(1965)

Martılar Gölüştüler

Duvarları beyaz badanalı, basit, yalın döşenmiş bir oda... Pencerenin yanında aynası köşesinden çatlamış bir tuvalet masası... Masanın ucunda bir kahve fincanı umutla, mutlu fallara yatmış. Daha bir sürü ufak tefek... Firketeler, tokalar, tarak, krem, pudra, kavuniçi dudak boyası, limonçiçeği kolonya ve... Ve bir gümüş çerçeve... Bir genç adam, aldatıcı bir gülücük...

Aynanın karşısında yirmi beşi aşkın yaşıyla bir genç kız... Dalgın, arada bir saçlarını fırçalıyor. Saçlar siyah. Omuzlarda... Durgun, ara sıra derin derin inip inip kalkan göğüsler... Yanmış duyguların közü... Yanaklarında belli belirsiz bir sarılık...

Sonuçtan ürken parmakları fincanı kaldırıyor, sessizce görüntüler sığıyor odaya. Kahve telvesinden bir köprü, köprünün altında bir kuru dere... Fincandan süzülüyor, pencerenin önündeki sürahinin içine doymak bilmeyen bir doluşla doluyor, doluyor...

Bir kavak, bir çam... Şu yamaçta bir tavşan...

"Hayırdır inşallah!.."

Uzaklarda bir iki tepe, tepenin arkasında bir karaltı... Beklenen, erişilmez umutlar... Ereğine yorgun argın, güçlkle uzanan bir keçi yolu... Yolda çalılar, devedikenleri... Hepsi odaya sığıyor bir bir. Kapının arkasına gizleniyor devedikeni. Ortalığa bir yalnızlık siniyor. Buram buram bahar, yaz, kış kokan bir yalnızlık... Bulutlu, karanlık bir gökyüzü... Esinti, kar, fırtına, yağmur... Şimşekler çakıyor. Benliğinde çakan şimşekler... Bir küçük umut ışığı tepelerin ardında batıyor, akşam oluyor.

"Bugün de geçti... Gelmedi."

Yalnızlık yorganı kaldırıyor, sinsice sokuluyor kızın yatağına. Yatakta çaresiz bir sessizlik... Yalnızlık uyuyor.

Genç kız kalkıp, pencerenin önüne geliyor. Burnunu cama dayıyor, cam duygusuz bir soğuklukta. Akşam, ağır ağır çöküyor mahalleye. Bikkın son birkaç kızıl ışın daha geliyor, o kadar.

Tutkuların dinmek bilmediği bir dönem: Bahar sonu.

Sokak boştur. Atkestaneleri iek açmış. Topal bir kedi karşıya geçer. Her zamanki gibi Akif Efendi'nin güvercinleri geri dönerken, ileride, top yerindeki çocuklar maçı bitirir. Sokağın tek elektrik lambasıyla, yazlık sinemanın ışıkları sözbirliği etmişesine birlikte yanarlar. Ev sahibi kadın bahçe parmaklığını kapar. Demirin sesi yalnız akşamların özüyle dolu bir ınlayıştır. Çınlar ınlar, bahçede yeni yeni doğan gllerin kokusuna karışır, dağılır çevreye, yok olur. Sonra bir sessizlik... Perde çekilir, ışık yanar. Kırk mumluk lambanın gücü, nefes darlığı olan orta yaşlı bir hanımınki gibi akşamın karanlığı içinde cılız kalır.

Aynanın karşısına geçti geçen kız yeniden. Parmağını fincana soktu, kahve telvesiyle bir kocaman "A" yazdı aynaya. Sonra bir "ř", bir de "K"...

"AşK"

Glecekti, glemedi. Parmağını emerek düşündü, düşündü...

"lnceye dek, yaşayan aşk!.." dedi.

Sonra utandı kendinden, AşK'ın üzerine bir çarpı attı. Gümüş çerçeveyi aldı, tam ortasına içten bir öpücük kondurdu. Aynada kendine baktı, baktı...

"Belki yarın..." diye düşündü, "İnşallah yarın."

Soyunup geceliğini giymeye üşendi, erkenden öylece girdi yatağına. Yatakta yalnızlık sıkıca sarıldı ona. Belki de o, bir şeye sarılmak isteğıyle yalnızlığı kolları arasına aldı. Her neyse, birlikte yattılar işte. Düşündü, yarını düşledi, uyumaya çalıştı. Yalnızlığın soğukluğunda uyudu.

Dışarıda bahar yaza döner.

Atkestaneleri, yeni yeni patlayan güller, kıyıda köşede nasılsa kalmış son birkaç leylak hafiften titreşirler. Kokularını, renklerini, umutlarını salarlar çevreye. Işıkları sönmüş, yalnızları bol bir mahallede yayılırlar. Bunlardan kimisi kapı altından, pencere aralığından genç kızın odasına dolar. Kapının arkasındaki devedikeni, sürahideki kuru dere, yatakta kıza dolanmış kopkoyu yalnızlıkla dost olurlar. Konuşurlar, gülüşürler:

"Yarın," derler, "yarın da aynı şey..." Ya... İşte böyle... Herkesin diline düşer insan. Zor yalnızlık, zor.

Devedikeni kapının arkasından çıktı. Sürahiyi dolduran kuru dere fincana çekilirken, yalnızlık kızın kolları arasından sıyrılıp, duvarda asılı yazlık emprime içine bütün soğukluğuyla doldu. Bir ürpermeyle titredi mavi emprime. Sonra alıştı, durdu.

Dışarıda hafif bir esinti esti. Güller biraz daha patladılar. Atkestanelerinin solan beyaz çiçekleri uçtu ortalıkta. Artık leylaklardan iz yoktu. Bu bir yaz sabahıydı.

Akif Efendi güvercinlerini saldı. Kasap Recep topal kediye bir parça ciğer attı. Kedi, kıvançlı, bir günlük yemeği dişleri arasında sokağın sonuna doğru yürürken, genç kız uyandı.

Yatağından çıktı, aynanın karşısında durdu. Hiçbir şey görmeden, hiçbir şey sezip duymadan baktı, baktı... Alışkın bir hareketle fırçayı aldı, saçlarını fırçalamaya koyuldu. Sonra aynı önemsemez dalgınlıkla, akşamdan çıkarmaya üşendiği giysilerini soyundu. Köşedeki muslukta yüzünü yıkadı, alınına düşen saçlarının ucunu ısladı. Yeniden aynanın karşısına geldiğinde birkaç damla su, yüzünden, çenesinin altından göğüsleri arasına doğru kaydı. Hayır, ürpermedi. (Her gece buz gibi bir yalnızlığa sarılıp yatanlarda, birkaç damla soğuk su bir etki göstermez.) Sonra kuruladı elini, yüzünü. Saçlarını dağıttı, üzerinde ne varsa çıkardı. İstekle baktı kendine. Göğüslerini okşadı, belini sıvazladı. Elleri kalçasında, durdu. Bir sigara yaktı. Doyasıya seyretti kendini. Gümüş çerçevedeki adama baktı. (Yeni yeni gördü.) Güldü. Çerçeveyi öbür yana çevirdi. Giyindi.

Mavi emprimeyi dolduran yalnızlık şimdi genç kızın üzerindeydi.

Pencereyi açtı, yazın ilk sıcaklığı beceriksizce doldu içeri. Bahçede birkaç serçe cıvıl cıvıldılar. Ev sahibi kadın parmaklığı açarken, demirin sabahki sesi, umutla, düşle doluydu. Yaşlı yaşlı gülümsedi kadın. Ona parmaklarıyla "Günaydın" dedi genç kız. Topal kedi pembe evdeki arkadaşı Tekir'i görmeye gitti.

Genç kız saatine bakınca telaşlandı. Kavuniçine boyadı dudaklarını. O zaman gördü aynadaki üzerine çarpı atılmış AŞK'ı. Belli belirsizce güldü. Kahve fincanını aldı, tükürüğüyle ıslattı kurumuş telveyi, parmağıyla iyice sıyırdı. Köprüyü, kuru dereyi, dağları, ağaçları, hepsini, hepsini bozdu. Aynanın üzerine bir çarpı, bir çarpı daha attı. "AŞK" eridi, karıştı, yok oldu.

Gümüş çerçeveyi düzeltti, bir öpücük verdi içten. Çantasını aldı, mutlu, parmaklarını yalayarak çıktı dışarı.

Bahçede güller ona yeni bir umutla gülümsediler.

"Günaydın." dedi onlara. "Anneme yazayım da gelsin..." diye düşündü. Her zamanki gibi vapura binerken bu düşüncesinden vazgeçti.

"Evet. Her şeye olduğu gibi, yalnızlığa da alışılıyor."

Vapur Kızkulesi yakınlarından sıyrılırken, güneş yükseliyordu.

Denize baktı, sırtını döndü güneşe.

Martılar gülüştüler.

(1964)

Göl Kıyısı

"Uzun olacaksın ki..." dedi.

Gölün kıyısına bir kavak çizdi.

"Bir kavak kadar uzun."

Kavağı biraz uzattı: Omuzlara dek ancak çıkan iki ağaç daha çizdi.

"Tepeden bakması kolaydır, üzün olacaksın ki... Koltukların kabarmak, gururlanacaksın. Burnun da büyüyebilir, kurumundan varılmaz yanına."

Kavak mutlu, hafif hafif salındı.

"Herkes imrenecektir. uzunsun sen. Ah!.. Bir de kısalığı bilsen."

Kısa ağaçlar kavağa bir baktılar. Büzüldüler, yok olmak istercesine büzüldüler sonra.

"Kısa olmak... Hay Allah! Bütün bir yaşantın aşağıdan almaktır. Bir gür, ortalıkta top gibi patlayan bir ses çıkmaz ağzından. Bir yaşama boyu yenilginsin, boynun bükük... Kısılardan da kısalar vardır. Altta kalan gerçekte onlardır işte. Az kısalar var ya... Bir de tepeden bakarlar ki onlara... Kendini avutabilmenin bir yoludur bu. Bir yol, ama nereye dek gidebileceği belirsiz bir yol. En iyisi uzun olmak. En uzun olmak hatta. Bir kavak kadar uzun..."

Kısa ağaçların dibinde otlar, çalılar vardı. Kavak gerindi, daha da uzadı. Kısa ağaçlar otlara, çalılara baktılar; bir beceriksiz mutlulukta ürperdiler. Sonra gördüler kavağı, mutlulukları silindi, yok oldu. Düşlerin, umutların üstünde bir gerçek vardı: KISAYDILAR. Kavağın gölgesi gölün üzerine uzandı. Gölgede bir ördek yeşil başlısına cilve yapıyordu.

"Gölgeyi kim sevmez ki... Hele uzunların gölgeleri tam yaşanılacak yerlerdir. Kısaların, gölgesi de kısadır. Sıkıcıdır, sevilmez. Neden boştur kısa gölgeler, anladınız mı şimdi?"

Gölde çalıların gölgesi belli belirsizdi.

"Kısaların avuntusu uzunlarda bir özür aramaktır, uzunlar özürsüz müdür yani? Yok. uzunların da vardır özürleri. Ama göze batmaz, uzun kılıfları vardır onların, saklarlar her şeylerini. Kısalar bir şeycik göremez. Ama tahmin ederler ki; uzunların da özürleri vardır. Yalnızca bir tahmin işte... Hani uzun kılıfı aralayıp da... Yok canım. O yüreklilik ne gezer kısıalarda?"

Kavak kımıldandı, gölgesi suda oynaştı. Ördekler kıyıya çıktılar.

"Kısalara bir sorun... uzunların en büyük özürüdür uzun olmaları. (Saçmalığı ortada.) uzunlar sivriymiş de... Göze çabuk batarmış da... Çabuk bıkılmış. Doğrudur belki, uzunlardan çabuk bıılır. Ama hiçbir uzunun gölgesi boş kalmaz ki... Biri gitse, beşi gelir."

Kıyının en kızgını çalılardı. Dikenleri bilenmişti, sivri sivriydi. Bir oç alınacaktı. Bilinmeden, yalnızca duyulan bir oç... Çalılar hazırıldı, çalılar antlıydı oçe.

"Öç de ne demekmiş?.. Varsın uzunlar uzun yaşasın, kısalar kısa. Doğrusu hiçbir kısa çıkıp da, kısa yaşamayı istemez."

Çalılardan kimisi öfkenin kızgınlığıyla kavruıldular, büküldüler, göle doğru sarktılar yavaşça. Sulara bıraktılar kendilerini. Artık ölü kısalar yüzüyordu gölde.

"İşte böyleleri de çıkıyor arada bir. Kısa yaşamada görmek kısalıktan kurtulmayı. Bir uzun gölgeye sığınmak sonunda. İşin bilinen kötülüğü de bu ya..."

Gölde kavağın gölgesi uzundu. Ölü çalılar bilmeden yüzdüler o yana. Göl az karanlıktı gölgede. Çalılar görülmez oldu.

"Kısa, uzunların gölgesinde de kısadır. Onlar bilmez mi bunu? Bilirler. Ama yine de aralarından çıkar böyle bir iki tane. Enayiliğın daniskası... uzunlara bir gülücüklik gazete havadisi olmak..."

"Bir kısa kendini öldürdü!"

"Kısaların akli da kısadır" demek mi bu? Oysa "uzunun akli kısa olur" diyen kimdi? Bu çalgınlıklar fazla akıldan mı geliyor?

"Neysel, uzun sözün kısası..."

Dur! Bak, bir şeyin kısası da aranılabilirmiş demek?

"Uzun sözün kısası..."

Kendi kendine konuşan adam, içinden gelen sese:

"İyi ama..." dedi, "Bunları niye anlatırsın bana, anlayamadım. Ben kısa değilim ki..."

Oysa kar ne kadar beyazsa, adam da o kadar kısaydı. Sigara paketinin arkasına çiztişirdiği resme bir iki kalem attı... Kavağın yanındaki ağaçlar kendilerine güven kazandılar, uzundular. Kavaktan da uzundular şimdi. Bir delice mutluluk yayıldı hepsine. Güneş gölün öbür kıyısında batıyordu. Ağaçlar, çalılar, otlar el salladılar ona.

Adamın canı sıkılmıyordu artık. İç sıkıntılarını dürtüklediler, dürtüklediler onu... Adam aldırmadı. Bütün sıkıntılar yenilgin, bıraktılar yakasını.

Sigara paketinin arkasında bir esinti estı. Kısa ağaçlar kısa kısa titrediler. Kavak esintiye dayanamadı, devrıldı. Göl duruldu, dondu. Ördekler çalılarının altına sığındılar. Gözden ırak, keratalar kimbilir n'aptılar orada?

(1965)

İnsan Sayılmak

Güneş batıyordu. Bezginlik veren sıcakın yerini bir serin esinti alıyordu şimdi. Kentin büyük caddesi kalabalık olurdu artık. Evrenin küçük küçük tasalarını unutmuş, güvenle, yaşama sevinciyle dolu insanlar gezmeye çıkarlardı. Yaşamak onlarca mutluluktu. Bir de kenarlarda yalnız başlarına bekleyen kişiler vardır. Belirli, ya da belirsiz bir eksikliğin sıkıntısında umutsuzdurlar. Bunalımlarını anladığımı sanırım onların. Aynı dirliksizlik içinde yaşıyorum ben de. Önce yaradana karşı geliyor kişi. Bir usanmışlık beliriyor ardından. Yaşamaktan, çevreden bıkılıyor, ıssızlıklara kapanılıyor eksikliğiyle. Her şeyi unutmaya bütün çabası. Oysa unutulmuyor gerçekler. Bunun bir boşuna avunuş olduğunu anlayınca, ya "kader" demek kalıyor; ya da bütün duyguları yitirip yaradana, topluma karşı çıkmak.

Adam, bir akasya ağacının dibinde kaşları çatıktı. Eksikliğin usanmışlığında topluma sövüyordu sanki. Böyle bir kişinin öyküsü okunur muydu? Ama benim yaşayışım da onun gibiydi, yazmalıydım. Hiç değilse boşalmak için. Adamın açıktan açığa sövdüğü günler de olmuştur. Birkaç kişi oracıkta hırpalardılar onu. Sonra içlerinden biri çıkar: "Bırakın canım şu sakatı..." 38 derdi. "Belli işte... Kaçığın biri." İnsanlar onu kenar sokaklara iteler, ardından yuh çektirirlerdi çocuklara. Adamın tek suçu, Tanrı'nın başkalarına verdiği güzelliği ona çok görmesindeydi. Toplumun değer ölçüleri vardı: Kişi ya ünlü, paralı, ya namuslu olmalıydı; ya da Tanrı eksiksiz yaratmalıydı onu. Kendini tutkulara bıraksaydı adam, ün de, para da kazanırdı belki. Namuslu görünmek de güç iş değildi. Ama bütün bunlar Tanrı'nın, ona vermediğini örtmeye yeterli olacak mıydı? Eksikliği bir leke gibi taşıyacak, kendini toplumdan saydıramayacaktı yine de. Tanrı'nın vermediğini insanların onda aramasının gereği neydi? Olsa olsa kişiyle Tanrı'nın arasında kalmalıydı bu. O da insandı, insan olmak çabasındaydı... Toplumun onu da en az kendileri gibi insandan sayması gerekmez miydi? İnsanlar Tanrı'ya niye böylesine güvenirdiler? Tanrı en büyük hakbilirdi ha?.. İşte onun dağıtışını da değer ölçüsü diye alıyorlardı. Adam topluma bu ölçüleri için kızılıyordu. Kendinin de insan diye, insanca sevilmesini diliyordu o. Oysa kişiöğlunda bir bencillik vardı. Üstün olan, güzel, güçlü olan kendisiydi. Kendini üstün görebilmek için başkala-

rını aşığılaştınıyordu. Hele bunlar değer ölçülerine de giremiyorlarsa; aşığılık, çirkin, güçsüzdüler. Adam eksikliğin acılarını duymasaydı, bilmeyecekti belki insanları insan olduğu için sevmeyi. Eksik olanın acılarından, küçük küçük tutkularından habersiz, toplumda bir kişi olacaktı ancak. İnsanlara kaşları çatılmış, böylesine sövmeyecek, kendini mutlu sanacaktı belki. Ama insanları sevmeyi bilecek miydi? Toplumun içinden 39 olup da sıkıntılarda bunalanlar varsa, yaşamayı bilmeyen, onu başkalarına kaptıranlardır. Eksikliğin bunalımındakilerse sevmeyi, yaşamayı bilirler, bunları toplum vermez onlara.

Eksik adamın kızgınlığı buradaydı işte. Topluma ne kaybettirmişti o? Suçu neydi? Tanrı vermedi diye, insanlar niye yükleniyorlardı ona? Tanrı'ya başkaldırışın yanına bir de toplumdan kaçmayı katıyorlardı. Ve eksik adam onların içine giremiyor, günler söve saya gidiyordu böyle. Toplum, eksikleri de kendinden sayacak olgunluğa erişseydi, bu acıları duymayacaktı. Oysa evrende bir insanlar vardı; bir de insan yapısında, toplumun bencilliğinde en büyük acıları yaşayan kişiler.

Onun bütün çabası kendini de insandan saydırabilmektir. Bu umudun da bittiği gün, eksik adam kendi yaşamasına kendi son verecek güçten de yoksunsa eğer, usanmış bir yaşayışta, o sonu getirecek rastlantıyı bekleyecektir.

Adama acıyanlar olacaktır belki. Ama her acımanın içinde, bir kötü "kader" in kendine rastlamayışının sevinci vardır. Eksik kişinin aradığı aşağılaştırıcı bir kuru acıma değil, sevgidir. Oysa toplum üstündür, ona ancak acımayı yaratırdı. Onun insanca sevmek, hele sevilmek istemesine gülerdi insanlar.

Tanrı, büyüklüğü anlaşılın diye eksik yaratmıştı onları. İnsanları doğru yola getirmek için, bir ezici gururla onlardan bir bölüğü alıyor, olmadık acıları, biçimleri veriyordu. Ve büyüklük oluyordu bunun adı. İnsanların, -ki gerçekten Tanrı'nın çizdiği kadere inanıyorlarsa- toplumun suçlarının karşılığını çeken bu eksik yaratılmışlara sevgi duymaları gerekmez miydi?

Adamın insanlardan beklediği onunla birlik olsunlar, Tanrı'dan hakkını dilesinler değildi. Tanrı güçlüydü, en büyük acıları çektirebiliyordu kişiye. Ya insanlar?.. O acıyı dindirebilecek güçte değil miydiler? Bir üstünlük duyguları vardı, eksik kişiyi acılarıyla yalnız bırakan. Üstünlüğe yönelmeleri insan olmalarından mıydı? İnsanlık mıydı kendilerine verileni başkalarında aramak?

Adamın bütün isteği insanlarca sevilmek, insan sayılmaktı. Birtakım insanları başkalarından sevgi dilenecek aşağılığa düşürmek Tanrı'nın büyüklüğündendi. Ve onlara acımak insanların...

Gerçekte adamı böylesine incelemem doğru değildir. En dirliksiz anlarını yaşıyordu belki şimdi. Bütün varlığıyla tutulduğu kız bugün nişanlanıyor olabilir. Az sonra gidecek, sızana dek içecekti. "Senin neyineydi içmek?" diyecekti insanlar. "Sevgilim nişanlanıyor." diyebilir miydi onlara? Sevmek, sevilmek onun için değildi. Kişi her şeyi bırakıyordu bir kerteğe dek. Sevilmemeye de alışılıyor bir gün. Ama sevmeden yaşanılır mı? İsterdi ki; kız varlığını bilsin. Belki biri kulağına eğilir: "Yine de seviyor seni..." derdi kıza. Sinirlenecek, "Bırak şu mendeburu..." diyecekti kız. "Sırası mı şimdi ya?.." Ama adam kızmayacak: "Olsun, var olduğumu duydu ya... Yeter bana o da..." diyecekti. Bir kız için, birden çok kişinin sevgisini kazanmaktan daha kıvanç verici ne olabilir? Oysa kız da o insanlardan biriydi. Kendini üstün görmek çabasındaydı. Tanrı'nın karaladığı kişinin onca ne önemi vardı?

Belki de adam, bir belirli kişiye tutulmuş değildi. Şu geçen kadınlardan birinin kolunda olmaktan başka bir şey istemiyordu. Ya da çocuğunun arabasını iten şu adamın yerinde olmak isterdi. Kendine güven duymanın nasıl şey olduğunu bilmeliydi o da. İçten bir gülüşü unutalı yıllar oluyordu. Çatılmalardan bir derin çizgi belirmişti kaşlarının arasında. Omuzları düşmüş, adımlarını güçlü güçlü yere vurarak yürümeyi unutmuştu. Az gidince yorulacak, sıkıntıların ağırlığında bir yere daya-

rap, dinlenecekti, insanlar hızlı hızlı geçecekti yanından. Kadınlar çocuklarına onu gösterecek: "Annene karşı gelersen Allah Baba böyle yapar işte..." diyeceklerdi. O, dudaklarını ısırarak, yenilgin, düşlere bırakacaktı kendini.

Eksik yaradılışlı kişiyi yaşatan düşleridir. Bir düşleri kalmıştır başka kimsenin karışmadığı. Biliyorum, be-nim onu karşıdan böylesine seyretmemin kötülüğü büyüktü. O şimdi bir düş evreninde yaşamanın tadına varmaya çalışıyorsa, bende unutmaya çalıştığı gerçeği görecektir, eski acılarına dönecekti yeniden. (Eksik insanların birbirlerini görmek istemeyişlerinin nedenidir bu.)

Adama görünmeden oralardan kaçmaya çalıştım. İşte, onu görmekle yalnızlığım bütün sıkıntılarıyla basmıştı beni. Odama gidecek, yalnızlığımı yalnızlıkta unutmaya çalışacaktım.

Döndüm, adam başı önüne eğik gidiyordu. Bir yalnız odaya gider, kapıyı kilitler, kendini yatağa bırakır, ağlardı belki. Ağlamak onu sıkıntılarından kurtaramayacaktır. Duvarlara dönecek, tavana kaldıracaktır başını, sövecektir bildiği her şeye... Belki boşalacaktır o zaman.

Eksikliğin acılarını bilmeyen mutlu kişiler, içlerine almadıkları biri bunalımın sıkıntılarında kurtuluşu her şeye sövmekte buldu diye kızmamalıydılar. Acımaktan değil, insanlık sevgisinden gelmeliydi bu hoşgörülük.

Yaşamak, katlanılmayacak acıları çekenlerin oldu biraz da... Ve onlar: "Yaşasın insanlık!.." diyebilirdi.

(1965)

Bir Ebemkuşığı Peşinde

Yaşadığınız evrene küsmüş, üstelik bir de yalnız kalmışsanız, sevdiğiniz kentin yabancılığı ilk yağmurlarla kendini gösterecektir. Övgüler düzdüğünüz bir kent yoktur artık. Islak kaldırımlar ayaklarınız altındadır. Kaçmak, kurtulmak istersiniz. Kimden, neden, bilmeden; sokaklar, kıyılar, köprüler boyu dolaşsınız. Gökten yağın yağmurlar değildir. Sıkıntılarda boğulur, belki bir ıssız köşede ağlarsınız. Yine de içinizde aylıklığın bir yeri varsa, sevmeden edemezsiniz bu pis yağmurları. En çekilmez yağışın ardında bir ebemkuşığı arayacaktır gözleriniz. Ne kadar sıkıntılı olursanız olun, bir pembe, bir sarı, bir yeşil ışıklı çizgi çıktı mı gökte, korkmayın. Bir titreme belirecektir dudaklarınızda. Mutluluğunuz budur sizin.

Ya mevsimler değişir de, yağmurların ardından daha da sıkıntılı başkaları gelirse? O küçük mutluluğa alışkın gönlünüzü nasıl avutursunuz bilmem. Her yağmurun ardından bir ebemkuşağı çıkmayacaktır. Yok, yine de karışmam işinize. Damların, saçakların dibine saklananların yanında siz, boşalan göğün altını seçerseniz avunursunuz belki. Ama adınız da deliye çıkarmış... Aldırmayın, onlar ne sanırlarsa, öyle bilsinler.

Yaşasın yağmurlar, yaşasın ebemkuşaklan!

Kadın, Sirkeci'de, bir otobüs yazıhanesinin önünde yağmurdan sakınıyordu. Göz göze geldik. O anda bütün eksikliğimi unutmuş, bir düş evrenine kaptırmıştım kendimi. Bir kadının gözlerine bakışta beni düşlere iten yalnızlığın verdiği bunalımdı.

Gözleri gözlerimde kalacaktı kadının. Onlardan bir şeyler okumaya çalışacaktı sanki. Onunkiler boş gelmeyecekti bana. Ama bir şey çıkaramayacaktım.

Benim gözlerimde olsa olsa "yalnızlık" yazardı. Bir kadın eksikliği okunurdu onlardan ancak. İsterdim ki; bir iki kâğıt parçası için eksikliğime katlanacak biri olmasındı. Beni anlaması önemliydi. Dokunmadan, sevişmeden, belki de bir uzak kentte aylarca yüzünü görmeden, varlığını, beni düşündüğünü bildiğim bir kadın isterdim. Bir eski sevi kalmıştı geride. Ne bir gülücük, ne bir tatlı söz beklemeden severdim onu. Bir de uykusuz gecelerinde olsun düşünseydi beni... Mutluydum. Bilinmemek bir şey değil, unutulmak kötüsü. Bir bilseydim unutulmadığımı, doyası bağırsaydım şu yollara, kıyılarına;

"Heeey!.. Ben mutluyum!"

Kadının gözlerinde onu bulacaktım, ürkek, yine de en kuşkusuz adımlarla yürüyecektim ona. Karşımdaki-nin o olmadığını bile bile, sormak isteyecektim; nereden girmişti kadının gözlerine? Kadın girgin olacaktı. Girginlikten de ileri, bir başka şeydi bu. Ben onun gözlerinde bir görüntüye tutsaktım. Ya o? Ne vardı benim gözlerimde?

"Şemsiyem kaybolmuş..." diyecekti, "Dün Bursa'dan geldim, otobüste kalmış olacak..."

Ne dediğini anlamadan, donmuşçasına, gözlerinden kurtaramayacaktım kendimi.

"Otobüsü nerede bulabilirim?" diyecekti.

Toparlanmaya çalışacaktım:

"Cankurtaran'da..." diyecektim güçlkle.

"uzak mıdır?..."

"Pek sayılmaz..."

"Nasıl gidebilirim acaba?"

"Trenle. Dolmuş da var... Karşıda..."

Sonra korkacaktım gidecek diye. Oysa gitmeyecekti o.

"Yalnız gidemem ki..." diyecekti.

"Öyle uzak yer değildir..."

"Olsun..."

Şaşkınlıklar içinde:

"İsterseniz..." diyecektim, "Nasıl söyleyeyim?.. Gö-türebilirim sizi."

Bunu bekliyor olacaktı sanki:

"İslanacaksınız ama..." diyecekti.

"Olsun. Yağmuru severim."

Dolmuşu binecektik. Bir kadın sıcaklığı duyacaktım yanımda. Ona bakmak, bir şeyler söylemek gelecekti içimden. Hiç değilse, "havalar kötüleşti" demeliydim. Oysa şoförün kıllı ensesinden ayıramayacaktım gözlerimi. İnce, uzun elleri severdim. Ellerini tutmak isteyecek, kırmızı, etli olsa da sevecektim onları. Oysa baka-

mayacaktım bile ellerine. Onunla, o eski sevi arasında bir ilişki kurmaya çalışacaktım. Bir benzerlik de bulamayacaktım aralarında. Kim olduğunu düşünmekten bile kaçınacak, ağırdan, hiç bilmediğim bir ezgiyi fısıldayacaktı dudaklarım. Bırakacaktım yaşanmışı, hiçbir şey düşünmeyecektim.

Cankurtaran'da bulamayacaktık şemsiyeyi.

"Boşuna yordum sizi..." diyecekti.

Yürüyüp gitmesi gerekecekti artık. Bense onu durduracak bir yol koyamayacaktım ortaya. Karşımdaki bir kadın değildi sanki. Rengini bile bilmediğim gözlerine dalacaktım. O, en küçük esintide kıpırdanan görüntüyü kaybetmek korkutacaktı beni.

"İsterseniz..." diyecektim, "Kadıköy'e bakalım bir de... Kimi otobüsler de orada kalır."

"Peki." diyecekti.

Benim için ne düşündüğünü öğrenmeye çalışmayacaktım. Bir iyiliksever olarak görecekti beni belki. Belki de bir arkadaşı... Ama bir kadının Cankurtaran'a, Kadıköy'e yalnız gitmekten çekinmesi inandırıcı olmayacaktı. Gözlerimden okuduğu yalnızlıktan yararlanmaya çalışan, o yolun kadını olarak da düşünemeyecektim onu. Bunca şey düzmek yerine beraber olmak istediğini doğruca söyleyebilirdi. Anlayamadığım bir tutku içinde olduğuna inanacaktım sonunda.

Şemsiyeyi Kadıköy'de de bulamayacaktık. Deniz serinliğinin düşüncelerime verdiği açıklıkla, artık bir yalancı görüntü peşinden gitmeyi bırakmak isteyecektim. Sonra gözlerine bakacaktım, o uzak kentin özgür kızını orada bulacaktım yine. Bir kaçmak, kurtulmak isteği doğacaktı içimde. Bir taksiye atlar, "Çek!" derdim şoföre, "Nere olursa..." Kadın şaşkın, kalırdı arkada. 48 Binlerce ses kulaklarımda "Aptal... Korkak..." diye çınlardı. Ölmek bir kurtuluş gibi görünürdü orada. Kapıyı açıp atmak vardı kendimi. Oysa böylesine güçlü bir çıkışı kendimde bulamayacaktım. Tek söz etmeden iskeleye gelecektik. Belki gider diye bekleyecektim, gitmeyecekti. Yağmur hızlanacak, gişeden iki bilet alacaktım.

Vapurda yanıma sokulacak, elimi tutacaktı. Dilediğimce ince bulacaktım parmaklarını. Gözlerinden silinen o görüntüyü, yağmuru devlercesine içen denizde arayacaktım.

O kıza ilk kez, "seni seviyorum" dediğimde gülmüştür. Yazın ortasında, "kar yağıyor" diye karşılık vermiştir bana. umutlarımın sıcaklığına bundan soğuk karşılık olabilir mi? Oysa, gözlerim denizde onu ararken, isteyecektim ki; "seni seviyorum" diyeyim ve o, ağustos-böcekleri öterken "kar yağıyor" desin- yine.

Kadın:

"Aldırma canım," diyecekti, "şemsiyeyi mi düşünüyorsun yoksa?.."

Gülümsemeye çalışacaktım:

"Bir şemsiyenin böylesine iyilikler becereceğini bilmezdim doğrusu."

Elimi daha da sıkacaktı.

Öğle yemeğini birlikte yiyecektik. Bir sinemaya girecektik sonra. Fısıltılarına onu öven karşılıklar verecektim. Bana yaslanmış sıcaklığı bütün umutsuzluklarımı unutturacaktı. Başka şeyler de bekleyecektim belki. Film bitmeden "çıkalım" diyecektim, çıkacaktık. Koluma girecekti. Kendimi küçük bulmayacaktım onun yanında. Adımlarım ona uygun olacaktı. Benden yaşlı olduğunu görmeyecektim bile. O anlatacak, ben dinleyecektim. Bursa'dan, havalardan söz edecekti. Sorular soracaktı. Benim "hayır" demem gerekenler olacaktı içinde, hepsine başımı sallayacaktım. Adımı hemen unutacaktım sanırım. Bursa'dan geldiğini, Çorlu'ya gideceğini, kocasının iki yıl önce öldüğünü, bir küçük çocuğu olduğunu bilecektim yalnız.

Durmadan dolaşacaktık. Çarşılarla, pasajlara girecek, dükkanlara bakacaktık. O hiçbir şeyin önünde durmayacaktı uzun süre. Vitrin camında göz göze gelecektik yalnızlığımı anlatırken. Davranışlarında bir ürkeklik belirecekti. Camdaki yüzümü kendim de beğenmeyecek, hak verecektim ona. Susacak, düşüncelere bı-

rakacaktık kendimizi. Yağmur yağacak, kesilecek, yeniden yağacaktı.

Ben isterdim ki kar yağsın. Her yer beyaz olsun, gönlüm pembe görsün çevremi. Kolumda onun varlığını duymasaydım, bir çamur tarlasında, karlar içinde sanırdım kendimi. Kar diye balçığa sarılır, boyumca bir kardanadam yapardım. Üşümesin diye pardösümü giydirirdim belki, insanlar gülerdi. Pardösümün yakasından başka gülünç bir şey bulamazdım ortada. Kızır, kartopuna tutardım onları. Beyaz kartopularının onları çamura boyamasına herkesten çok kendim şaşardım. İnsanlar üzerime koşar, ben kaçardım. Biri, bir tekmede yıkardı kardanadamımı. Beyaz dostumun siyah dökülüşüne bir anlam veremezdim.

Kadının yanında daldığım düşlerin etkisinde, "Yeter!" diye bağırarak isteyecektim, sesim çıkmayacaktı. Yüzümü oğuşturacaktım sıkıntılardan kurtulmak için.

"N'oluyorsun?" diyecekti kadın, "Kendinde değilsin sen."

"Bir şeyim yok." diyecektim.

Bir salepçinin yanına götürecekti beni. Çatlak salep fincanının içinde bir düş vardır. Yaşadığıma inandığım bir eski sevinin ışıltısıdır bu. Tüten onun sıcaklığı, bu tatlı koku onun kokusudur. Dipteki parıltı onun gözleri, şu sarım sarım yok olan onun varlığıdır. Onu ürkütmeden çekinerek salebi bitirecektim.

"Alayım boşu abi..." diyecekti salepçi. Yabancı ellere bırakmak istemeyecektim sevdiğimi. Ellerim titreyecek, parmaklarım çözülecekti. Fincan sessiz, sonra bir büyük şangırtıyla düşecekti kaldırırma.

Salepçi:

"N'aptın abi!.." diye çıkışacaktı. "Çatlaktı matlaktı ama dededen kalmaydı."

Yerden fincan kırıklarını alacaktım. Onu parçalanmış görmek için bir bir bakacaktım içlerine. Kaçmış, kurtulmuş muydu? Yoksa ben mi düşlerden sıyrılmıştım. Bulamayacaktım.

Kadınla uzaklaşacaktık oradan. Salepçi, elinde fincanın parası şaşkın bakacaktı arkamızdan. Yağmurlara kaldıracaktım başımı, kentin yollarına bana yabancı gelecekti.

"Hiç anlamıyorum seni..." diyecekti.

"Kendim de..." diyecektim.

"Çok dalıyorsun."

"Her zaman böyleyimdir."

"Birine mi tutkunsun?"

"Bilmem..."

"Bilinmez mi?.. İnsan..."

Sonra susacaktı. Anlatamayacaktım ben de gözlerindeki, fincandaki düşü, insanları nasıl kartopuna tut-

tuğumu. Anlatsam kendi kendine, "Kaçık bu ayol..." diyecek, belki beni bırakacaktı oracıkta.

Yine başlayacaktı kentin yollarında inişler, çıkışlar. Her şeyde özgürlüğünü arayan ben, kendimi kadına bırakmış, onun dilediğince dolaşacaktım. Evlerin birbiri üzerine yığıldığı bir eski mahallenin girişinde duracaktı.

"Ben gideyim artık..." diyecekti. "Bir tanıdığa bıraktım çocuğu... Almalı."

Susacaktım.

"Bir şey söylemeyecek misin?"

"İstersen yine beraber oluruz akşama."

"Olur."

"Burada bekle, ben çocuğu alıp geleyim."

Koşarak gidecekti sonra. Bu bir sondu belki, gelmeyecekti. Ama gelsin isteyecektim nedenini düşünmeden. Koca bir günün yorgunluğunda direğe dayanacak, sigara içecektim. Kesinlikle bilemeyecektim ondan ne beklediğimi. Bir kadın olarak mı istiyordum onu? Belki. O da isteyecek miydi? Ya çocuğu niye yanına alıyordu? "Bırakacak yeri yoktur..." diye avutacaktım kendimi. Hava kararacak, gelmeyecek diye korkacaktım, usanacak, bırakıp gitmek isteyecektim. Yine de sözünü tutup tutmayacağını öğrenmeden ayrılamayacaktım oradan. İnsanlar koşar adımlarla önüm-

den geçecekti. Bense yağmurun tadını çıkaracaktım. Islandıkça kendimi onlardan güçlü bulacaktım. Onu neyimle etkilediğimi düşünecek, bir başka oluşu bunun nedeni görecektim. Ve o, karanlığın içinden kucağında çocukla koşarak gelecekti.

"Geç kalmadım ya?.." diyecekti.

"Yok." diyecektim, "Hadi gidelim."

Onunla bir üçüncü sınıf otelde aramıza bir soğuk yabancığın dolmasını istemeyecektim. Arkadaşımın bekâr odasının serin havasını arayacak:

"Arkadaşıma gidelim mi?" diyecektim.

"Nasıl istersen..." diyecekti.

Koluma girecek, yürüyecektik. Çocuğa bakacaktım, başımı öbür yana çevirecekti o. Bir şeylerin yıkılışını duyacaktım içimde. Tütüncüden bir çikolata alacaktım, çocuk, çikolataya uzanmadan edemeyecekti. Bir yerde bir şeyler yiyecek, arkadaşımın evine gidecektik. Arkadaşım şaşkın, bizi karşılayacaktı. Bir aralığa çekecektim onu.

"Nereden buldun bunu?" diyecekti.

"Sokaktan..."

"Ne yapacaksın?"

"Sorulur mu?.."

"Burada mı?"

"Evet."

"Olmaz."

"Niye?"

"Bak sen arkadaşısın... Ama bu eve kötü kadın sokmamaya söz verdim ben."

"Canım sen sokmuyorsun ki... Hem kötü kadın değil o."

"Olsun."

"Sözünü bozamaz mısın benim için?.."

"Belki. Ama bozduğuma değmeli. Ben de bir şeyler..."

"Anlaşıldı."

Sevdiğim bir arkadaşaya olmadık kötülükler geçecekti içimden.

"Peki." diyecektim sonunda. "Kadına söylerim... O isterse..."

"İsterse ne demek!.."

"Canım arka arkaya da... Hem çocuğu da var işte..."

"Onu benden kıskanıyormuşsun gibi geliyor bana..."

"Daha neler... Benimki bile belli değil..."

"Haydii... Bırak numarayı..."

Bir başka yol bulamayacak:

"İstediyin olsun." diyecektim. "Çık dolaş... Işık ya-nınca gel. N'aparsan yap sonra."

"Deli misin be? Bu yağmurda çıkılır mı dışarı?"

"Ne yapalım ya?.."

"Hasta olmak hiç de işime gelmez doğrusu. Siz ışığı söndürün... Bir köşede otururum ben."

"Olur mu ya... Sanki yağmurda hiç ıslanmamış gibi konuşuyorsun. Git karşı kahveye... Işık yanınca dönersin."

Sonra güçlkle gönlünü yapacaktım, gidecekti. Kararlı, yine de çekinerek girecektim odaya. Kadın çocuğu uyutmuş olacaktı.

"Gitti mi arkadaşın?" diyecekti.

"Gitti." diyecektim.

Yanına oturacaktım.

"Birini sevdin mi hiç?" diye soracaktı.

Susacaktım öylece.

"Ben sevdim." diyecekti. "Kocamı... Ama erken öldü. Yazımmış... Genç yaşta... Hiç evlenmeyi düşündün mü?"

"Benimki erken daha..." diyecektim.

"Ne düşünüyorsun benim için?"

"Hiç."

"Saklama. Kendim de şaşıyorum bugünkü yaşayışına. Şaşılmayacak şey değil. Olduğum gibi görünmeyi severim. İyi de, kötü de olsa... Ama her zaman böyle değilimdir ben. Sana neden yanaştım, bilmiyorum. Bir 56 başkalık var sende, tutulduğum bu olsa gerek, isteyebilirim seni... Ama zorlamam. Senden gelmeli bu."

"Hiçbir şey için söz veremem sana. Yarın gidiyorsun. Bir yağmurlu günün getirdiği bunalım bu. Yarın her şey dinecek. Sende beni etkileyen çok şey var. Kadın olman ayrı... Ama onu da düşünmeden edemiyorum. İstiyorum seni. Belki aradığımı bende bulursun bugün. Ama yarın? Uzun günler var daha önünde. Düşün, nasıl istersen öyle olsun."

Düşünmeyecekti. Çocuğu yere yatıracak, ışığı söndürüp, soyunacaktı. Sonra sıcak, güçlü soluklarını duyacaktım. Düşlerde yaşadığım bir eski sevgili diye sarılacaktım ona. "Tatlım... Canım..." diye inleyecekti. Bir kadına tutkuyla sarılır, öper, onunla birleşirken, bütün erdemleri unutacaktım. Karanlıkta binlerce küçük çocuğun, analarının alınışında bana diş bilediklerini görmeyecektim. Duymayacaktım somyanın gıcirtılarından onların hınçlarının sesini. En büyük tutkularla sevişecektik.

Onu kollarımın arasından bırakırken, bir yasak sevinin sarsıntılılarıyla yastığa sarılacaktı. Çocuğu bırakacaktım yanına. Yavrusunu tanıyacak, utanıp ağlayacaktı belki. Bir yorgun uykuda kolları gevşerken, çıkacaktım.

Yağmur dinmiş, bir bilinmedik esinti bulutlan dağıtmış olacaktı dışarıda. Yıldızlara bakmaya utanacaktım. Arkadaşım:

"Bak bakalım beyim... Saat kaç oldu?" diyecekti.

Kolundan tutacaktım onu, üç sokak aşağıdaki sabahçı kahvesine gidecektik.

"Çocuğa bakarak bir şey yapamadım." diyecektim.

"Yuttum sanma..." diyecekti. "Niye benim de gitmemi istemiyorsun anlayamıyorum. Öyle olsun yine de... Hadi al git kadını... Geç oldu, yatalım artık."

Masadan kalkarken bileğinden yapışacaktım.

"Bırak şimdi... uyuyor."

"Ne iş be..." diye kızacaktı arkadaşım. "İyilik perisi mi kesildin başıma? Hem karıya çocuğunun yanında şey et... Sonra da..."

Bırakacaktı çıkışmayı. Başımı kollarına dayayacak, uyuyacaktı. Bense sabaha dek düşünecektim. Donuk sarı ışıktaki bir eski ışıltıyı görecektim, konuşacaktım onunla.

Onun "kar yağıyor" deyişini benden başka işiten olacak mıydı?

Ve kadını sabahleyin otobüse arkadaşım bindirecekti. "Hiç unutmayacağım onu..." diyecekti belki.

•••

Bütün bunların bir düştten başka şey olmadığını, kadının koluna bir adam girip de, birlikte gittiklerinde anladım ancak. Bilmeliydim. Ben düşlerimdeki yaşayışlarla avunan yağmurların çocuğu... Bu eksik yaradılışla hiçbir kadın "şemsiyem kaybolmuş" demeyecekti bana. Şimdi bir deniz kıyısına gidip de, -böylesine erdemsiz bir yaşayıştan beni irak tutuyor diye- teşekkür mü edeyim yaradana? Yine ebemkuşağı peşinde koşmakta mı göreyim mutluluğumu? Bu avuntunun da bana yetmeyeceği günler yaklaşmıyor mu? Susuzluklar içinde bu var olmayı nasıl sürdüreceğim?

Bir esinti çıktı, ürperdim. İyice ıslanmışım.

(1965)

Doyuş

Bütün yıkılmışlığım üstüne bir de bu içten içe duyduğum susuzluk binmişti. Bir musluk arandım çevremde susuzluğumu giderecek. Bilinmedik biri hepsini kapatmıştı bana. Onu bulacak, ondan öç alacak güçte değildim. Bir boşuna kızgınlıktı benimki. O güçlüydü, kurduğu düzeni benim için değiştirecek değildi ya... Duygularımı bilse, gülüp geçtiği tutkularıma bir çözüm verseydi, inanırdım ona. Ben de yaşıtıların gibi bir kızı koluma takmak, ıssız bir yamaçtan denizi seyretmek isterdim. Düşlerde gördüğüm yaşayışları yaşantımda bulamayınca, içimde bir susuzluk ağır ağır kanadı, umutlarım, bütün yüksek duygularım eridi onun sızıltılarında. Bir hınç duygusu aldı erdemini yerini. Yaradanın varlığını yokumsadım. Sıkıntılarda boğuldum, açmazla-

ra düştüm büsbütün. Oysa ben de en dolgun inanışlarla ona güveneyim isterdim. O sevdirmede kendini.

Arkadaşlarım bir kızı elde etmenin yollarını anlatırlardı. Onlardan aşağı kalmamak çabası içinde, kitaplardan öğrendiğim birtakım yolları ileri sürerdim. Anlattıklarım hep yarıda kalırdı. Bir anlam veremiyordum buna. Hiçbir zaman yaşayamadığım olayların öykülerine, bir alaycı gülücükle bakıyorlardı. "Yeter artık attığın..." demiyorlarsa da, yüzlerinden acı gerçeğimi okuyor, bırakıyordum anlatmayı. Düzmece bir öykü de olsa, sonuna dek sürdürebilmeyi Öylesine isterdim ki...

Gençliğimizin yeni yeni ortaya çıktığı günlerde belirir bu susuzluk. Gece saklambaç oynarken ilk kez öptükleri kızları anlatırdı onlar. Daha gerçeklerin acılığına katlanmak gerektiğini bilmediğim o günlerde, çocukça bir düzenle, komşunun kızının bir resmini buldum. Günlerce koynumda taşıdığım o resmi anlattıklarımı kanıtlamak için gösterirdim, umutlarımın tersine, yine inandıramadım arkadaşlarımı. İnanmış görünmeye çalışmadılar değil... Kendilerinin duyduklarını duymaya, yaşadıklarını yaşamaya olan çabalarını boşa çıkarmak istemiyorlardı. Dinliyorlar, kırmamaya çalışıyorlardı beni. Bunun acımadan başka bir şey olmadığını bilseydim, bir daha söz etmezdim sanırım. Yine de sonunda, "Nasıl yürüttün bunu?" diye sormadan edemediler. Oysa ben, ne inandırıcı öyküler düzüyordum. İlk öpücüğünde resmi vermiş, ölünceye dek saklayacağıma ant ettirmişti.

Bu kendi kendini aldatışın bir şeye yaramadığını anlamakta gecikmedim. Gerçek, olanca acılığıyla gözlerim önündeydi. Ben, o öykülerin kişisi olamayacaktım. Kurdeleli, okul önlüklü o resmi, bir daha bakmamacasına bir köşeye kaldırdım.

Günlerim anladığım gerçeğin acılığını düşlerde unutmak umuduyla geçiyordu. Erişemeyeceğim tutkulara kavuşmuşluğu düşlemekte yaşıyordum. Düş kurmak da avutmuyor kişiyi bir noktadan sonra. Gerçeğin varlığı en küçük olaylarda karşısına dikiliyor, eksikliğin acılarını düşlerde unutmaya çabası yetersiz kalıyor. Kişinin bütün karşı koyma gücünü alıyor bu bocalayış. Yenilgiyi seçerek, oluruna bırakıyor her şeyi. Dirliksizlik, bir sürekli can sıkıntısı içinde yok olmak isteği doğuyor. Yalnız yaşamalar özentisinde bir kadın düşmanlığı çıkıyor ortaya. Kadın denilen yaratığın da toplumun değer ölçülerine göre hareket etmekten başka bir suçu olmadığını anlayış... Ve yaş yirmi deyince, bir çalgın susuzluğun içinde, bütün bunlara bir suçlu arıyordum.

Yaradanı suçlamaksa sevmediğim bir kaderciliğe iteliyordu beni. Hani kişi kendi yaratırdı kaderini? En az başkaları gibi benim de mutluluğum gerekmez miydi? Gülmek, inanılacak öyküler anlatmak niye yoktu bende? Sokaklarda bu yalnız yaşamalar yerine, bir yeni yetişen kızla dondurma yemeye kim göndermiyordu beni? Yanımda, mutlu olduğuma inanacağım ince to-

puk seslerini hiç duymayacak mıydım? Kim aldı bunları elimden? Ya da kim vermedi bunları bana?

Düşündükçe sonuçtan uzaklaşıyor, bunalımlar içine gömülüyordum. En iyisi unutmaya çalışmaktı bu düzensizliği. Bir aldanış sayılsa da, günümü gün edip, avunmalıydım ben de. Bu koşullarda yaşamayı başka türlü sürdürebilir miydim?

Annem:

— Kötü kadına gideyim deme sakın... derdi.

Susuzluğun sıkıntılarında bunaldığım bir akşamın ortasında, bütün öğütleri unutup, bir kadına gitmeye karar verdim. Beni korkutan, kendini parayla veren bir kadının da çirkinliğini istemeyeceğiydi. Böyle bir yaşamada gerçekleri unutacağını sanan adamın bütün umutları sönecekti o zaman.

Bu işlerin yapıldığını bildiğim caddeye kararsızlık içinde geldim. Tiyatronun karşısında -o yolda olduğunu anladığım- biri yaşlı, iki kadın vardı. Gencini beğendim. Ama asıl konu onun beni beğenmesiydi. Yolun ortasında geri çevrilmek korkusundan yanına gidemiyordum kadının. Bir an oralardan kaçmak istedim. Kadınlar ay-

nldılar. Yaşlısının yanına gittim sonra. Kendisinin çalıştığı dönem çoktan geçmişti.

— Bana göre bir şey var mı? dedim.

Kadın önce bir baktı. Alışılmış, yiğit, ya da eli yelek cebinde, bıyıklı alıcılarından başkaydım ben. Bir süre düşündü. Götüreceği kadının beni beğenmeyeceğinden çekiniyor sandım. Ya, "Seni kim ne yapsın?" derseydi?..

— Paran var mı? dedi.

— Var, dedim.

— Ne verirsin?

— İşine göre...

— Var mı götüreceğ yerin?..

— Evine gideceğim...

— Şişman mı istersin, zayıf mı?

— Zayıf.

Bir işin üstesinden gelmişçesine derin bir soluk aldım artık, ucuz olsun diye sabaha dek kalmaktan vazgeçip, bir saate karar kıldım. Az ilerimizdeki kadını gösterdi:

— Şu nasıl?

İlk görüşte isteyip de, yanına yaklaşmadığım kadındı. Toyluktan gelen bir ürkeklikle:

— O çok istemez mi? dedim.

— Bana bırak sen... dedi, beğendin mi?

— İyi... dedim.

— Öyleyse ver beş lira bana, al kadını git, dedi.

Dolandırılmak korkusu içinde uzattım beş lirayı.
Kadının yanına gittik.

— Bu... dedi.

— Gel canım... dedi kadın.

— Yirmi verecek... dedi yaşlısı.

Yola indik. Bir dolmuş durdurdu, bindik. Yaşlı kadının eksik dişli gülüşü geliyordu arkamdan. Belki de ben yaratıyordum telaştan o alaycı gülüşü. Kendime güvenimi kazanmak için, titrete ellerimle bir sigara yakmaya çalıştım. Dinlediğim öykülerin kuruntuları diziliyordu karşıma. Soyulmaya, dayak yemeye gidiyordum ben. Susuzluğumu bile bile geri dönmek geliyordu içimden. Yaşlı kadına verdiğim beş lirama acıyordum. Hem neye yarayacaktı ki... Yine aynı bunalımın içinde bocalamayacak mıydım? Bir şeyleri öğrenmem gerekiyordu. Dindirmeliydim bu susuzluğu. Bir güven duymalıydim kendime. "Gördün mü? İş ki paran olsun... Ötesi kolay..." diye. Yaşamayı sürdürebilmek için bu gerekliydi bana. Bir karanlık sokağın başında indik. İnsanların bakışlarında belki bir imrenme yoktu. Ama yüzlerinden okuduğum merak bile bana yeterdi.

— Ben gideyim, arkamdan yavaş yavaş gelirsin emi canım... dedi kadın.

— Olur, dedim.

"Peki canım..." diyememiştim niyeyse... Peşi sıra gitmekten hoşlandım. Bir kadının peşinden boşuna bir umutla, "belki beni çağırır" diye değil, -param için de olsa- onun dileğiyle gidiyordum şimdi. Demir bir kapının önünde durdu. Açarken yetiştim, girdik. Aralığın karanlığında o kuşkuları duydum yeniden. Oysa o, konuğunu en iyi biçimde ağırlamaya çalışan bir ev kadını gibi:

— Dur, ışığı yakayım... diye atıldı.

Merdivenleri çıktım. Işığı söndürdü, geldi, uydurma bir kapıdan ışık yanan bir başka aralığa girdik. İçerdeki odada az önce konuğunu yollamış bir kadın temizleniyordu. Yanımdakine:

— Yalnız mısın? diye seslendi.

Sonra beni gördü, cevap beklemeden bitişik odaya geçti. Odada, pazarlıklı yasak sevilerin özlemini çektiğim kokusu vardı. İğrenilecek bir kokuydu belki... Oysa o kokuyu duymaya gelmişim ben. Bir köşeye iliştim. Bilmediğim olayları yaşayacak olmanın şaşkınlığı vardı üzerimde. Ben miydim yasak birleşme evlerine gelen? Bir kadınla yatacaktım demek? Bütün yanılla bir kadını görecektutkuları yaşayacaktım ha?.. Bu kıvanç bir mutluluk sayılabilir miydi?

Kadın geldi, soyunmaya başladı. Alışkın olduğu belliydi. Benim mi karşımda soyunuyordu bir kadın? Korkuyla karışık birtakım duyguların her yanıma yayılışını duyuyordum. Çoraplarını asıyordu sandalyenin arkasına. Bense bacaklarına bakıyordum.

— Hadi ver canım... dedi.

Giysilerimi istiyor sandım önce. Oysa uzanmış parmakları "para" diyordu. Benden korktuğu için mi önceden alıyordu parayı? Kuşkularımdan kurtulmaya çalıştım. Ya da paraydı onun için önemli olan. Bir kadının param için bana katlanacağını hatırladım. Düşünmek bile istemiyordum bunu. Susuzluğumu gidermeye, sıkıntılarımı bırakmaya gelmişim buraya.

Öbür odadaki kadın:

— Usandım vallahi artık... diyordu. Bir cevap vermedi ona. Parayı uzattım.

— Allah bereket versin... dedi.

Güldüm.

— Gülersin ya... dedi.

Davranışlarına ısındığım bir kadını kırmış olmak istemedim.

— Ona değil, dedim, böyle bir yere yeni geliyorum da...

Toy olduğumu kendi ağzımla söylüyordum işte. Kadın, parayı içerde bir yerlere koydu, geldi. Kapıları sürdü, iyice soyundu, uzandı yatağa.

— Haydi... dedi.

Soyundum. Titrediğimi görüyordum yanına gider ken. Dokunmaktan korkuyordum ona. Sokak lambasının perdeleri aşarak verdiği aydınlıkta, ürkek, sarıldım. Çıplaklığını görmek bile yetecekti bana sanki... Oysa biliyordum susuzluğumu.

— Hadi... dedi kadın yeniden.

— Ben... dedim, hiç kadın öpmedim... izin verir sen...

Kadının bu çocukça isteyişe bir gürültülü gülüşle cevap vermesinden korktum sonra. Yüzünde bir ışıltı belirdi yalnız.

— Yanağımdan... dedi.

Bir kardeşçe öpücüğün bana yeteceğini mi sanmıştı? Yoksa bir alaycı deneyiş miydi bu? Düşünmedim bunları. Bütün susamışlığımla göğüslerinin arasına kapandım. Altımdakinin de bir insan olduğunu unutmuş, en kaba sevişmeleri yaşıyordum. Kadın benden de susuzdu sanki. Benim öpüşlerimi, onu öven sözlerimi en güçlüleriyle karşılıyordu. Sokaktan parayla alınmış bir kadının davranışları şaşırtıyordu beni. Altımda taş gibi donmuşçasına yatar, süre dolunca, "hadi tamam" diye-

bilirdi. Oysa aldığı paranın tam karşılığını vermek isteyen bir emekçi gibi, bana yararlı olmak için çırpınıyordu. Bense bütün eksikliğini unutmuş, bir acı susuzluğun dindirilişine koşuyordum. Ancak düşlerimde yaşadığım bir tatlı yaşantıyı bütün yanlarıyla öğrenmeye çalışıyordum. Tutkularımın ateşiyle kaygılarım eriyordu. Bir kadının çıplak sıcaklığında içimden akışı duyuyor, boşalmışlığa ulaşıyordum. Ve kadın:

— Hadi yeter... diyordu.

Giyinirken duyduğum yorgunluk sevindiriyordu beni. Kadın, bilmediğim bir yaşantının acılığında üzüntülü, dışarı çıkıyordu. Bencilliğime kızıyor, bana yaşadığımı duyuran kadına bir şeyler borçlu olduğumu görüyordum. Onun da mutlu olmasını diliyordum. Bir yandan da boşalmışlığın kıvancı içinde, yaşamayı övücü sözler söylüyordum kendi kendime.

Sonra geldi:

— Çıkarken kapıyı çekersin...

Sesinde bir bezginlik vardı. İstiyordum ki, ona bir şeyler söyleyeyim. İnsanların kaderini ben çizmiyordum ki... Ne söyleyebilirdim? "Hadi git artık..." demek istiyordu belki de. Giyinip süslenmeye başlamıştı yeniden. Az sonra dışarı çıkacak, bir başkasını arayacaktı. Bu da onun yaşantısıydı. İyi günler dilemek isterdim ayrılırken. Cevap vermez diye korktum. Bütün kaygıla-

rımı -bir süre için de olsa- orada bırakıp, hiç ses etmeden indim aşağı. Kapıyı çektim, dışarı çıktım.

Kapının gün görmüşlüğünde bir usanmışlık vardı.

• • •

Ayaklarım güvenle basıyordu kaldırımlara artık. Sıkıntıları unutmuş bir sıcak sürüklenişti bu. Yarın arkadaşlarıma yaşanmış bir öykü anlatabilecektim ben de. Kadının adını sormayı unutmuştum, bir ad bulmalıydım ona şimdi.

Sokakların sessizliğini sevdim.

(1965)

Gökten Bir Uçurtma Düştü

Bu böyle sürüp gitmeyecek. Ama bunu bilmek bir şeyi değiştirmiyor. Ben, ancak düşleriyle avunan kişi... umarım bir gün usanacağım düş kurmaktan. Artık boşalmanın; var olduğunu duymanın isteğiyle çıkacağım bir akşam dışarı. İnsanları kıskanacak mıyım? İmrendiğimi de saklayamam ya... Bu başkılığın yükünden kurtulmak, sıradan bir kişinin yerinde olmak isteyeceğim. Ayıp mı? En yüce inanışlarımı insanlar öldürmüş-se... Onlara kızmak... Yalnız bir adamdan başka ne beklenir? Suların durulacağı bir gün gelecek olsa, beklerim. Bu dirliksizliğim acelecilikten mi sanıyorsunuz? Erken, ya da geç diye bir kavram tanımıyorum ben. Hiç tatmadan göçmek var sevilmeyi. Var olmak iyi, yok olmaktan kaçınılmaz, ya varken yok sayılmaya ne

buyrulur? "Ben de varım!" diye çabalayım, "Sen yoksun!" desinler, sonra da tutup seveyim insanları, yaşamayı... Bu yenilgiye nasıl katlanmalı?

Ya, düş kurmaktan usandığım gün neyle yaşayacağım?

O gün yasak seviler de doyurmayacak beni. Bir yüksek yokuşun başında, kendimden tiksinişle geri döneceğim. İsteksiz bir kadının soğukluğu mudur beni korkutan?

Köprüden vapurların ışılđına bakacağım uzun uzun. Sonra umutsuzluk içinde bir yürüyüş başlayacak. Belki ellerim cebimde olacaktır. Bir yaşlı kadın el açacak köşede. Ona çok göreceğim bir iki ufaklığı. Kızgınlığım kimedir? Geri dönmek isteyeceğim. Ellerim titrer diye mi korkarım? Ya da kendimi ondan talihli görmekten sıkılacağım. İnsanlardan sevgi beklemek, onlara el açmaktan daha mı az utandırıcıdır? Bunu çözemeyecek, oradan uzaklaşacağım. İssızlıklara koşacağım olanca bunalışımla. İnsanlardan kaçış bir çözüm yolu olabilecek mi?

Eksiksiz olduğumu düşüneceğim bir an. Bir erkeğin yanındaki kadına yiyecek gibi bakabilirdim ben de. Belki kadını almak onun kolundan... Dileğiyle gelen bir kadını olabilmek... Ölümü düşünmek yerine, insanlara kendileri gibi yüksekte bakabilmek... Kafayı çekmek, doğacak çocukları düşünmek...

Sonra, bütün bunların olamayacağını anlayış... Sokaklar dar gelecekti. Düşlerden usandığım noktada, bir parkta kendimi düşlere bırakmadan edemeyecektim.

Gecenin o saatinde bir kız, karanlığı delip gelirdi. Karşımdaki sıraya oturturdum onu. Saçlarımı düzeltirdim dokunmadan. Çorabı kaçmış, ayakkabısının topukları eskimişse üzülürdüm. Evde namus düşkününü sarhoş bir baba "sürtük" demiş, itelemiştir belki, unutturdum kendimi, ona acırdım. Gözlerinin donukluğuna tutulur, severdim o kızı. Neden bilmem, sonra sıkılırdım kendimden, utanırdım ona "seni seviyorum" demeye... Geçen bahardan kalma bir yırtık uçurtma, yıldızlardan gelircesine ağaçtan kurtulur, düşerdi. "Gökten bir uçurtma düştü." derdim. Gülebilirdi. Yine de yanına gidip oturamazdım. Oysa, tutmak isterdim ellerini. Bütün kaygım onu güldürebilmektir. Az gülen bir kızdı belki. Ne bileyim canım?.. Bir kediye dil çıkarırdım karanlıkta. Buna da gülmez değildi ya... Gülmek ona yaraşır. İlerde, denizin ortasında bir ışık yürürdü. Zaman dursun isterdim. Işık görünmez olunca, gözlerime kızardım onu kaybetti diye. Kızın göğüsleri inerdi, kalkardı. Ağlar mıydı? Yanaklarında bir ıslaklık sezinlerdim. Onunla ağlamak gelirdi içimden. Oysa geldiğince sessiz giderdi o.

Bekâr odama götürmek isterdim onu. Çay pişirir, yemiş hazırlardım. Çayı içecek, yemişi yiyecekti. Ben bakacaktım, yalnızca o kadar.

Ama hepsi boş. Ben yine yalnız döneceğim. Işığı yakacak, oturacağım. ay pişirmek istemeyecek canım. Yemişler bayatlayacak bir kōēede. Gōzlerim yorgunluktan kapanınca ışığı sōndürecek, yatağa gireceğim. Bir "iyi geceler" diyenim olmayacak yine. Fareler tıkır tıkır dolaşacak ortalıkta. Yalnız değilim diye avunacağım.

(1965)

Ben Suçsuz

Kıyının bu ıssız yöresine iyice alışmışım. Çakıllara uzanıyor, düşlere bırakıyordum kendimi. Bir renkli taş, bir midye kabuğu alıyor, avcumun ortasına koyuyor, saatlerce bakıyordum. Bir küçük taşın, ya da bir kalker kabuğun bana verdiği neydi? Duygularım, anlatılmak istenen açığa vurulmadık tutkularım vardı, ona anlatıyordum. Önce canlı, deli dolu bir ad koyardım ona. Bu, onu bir canlandırış mıydı? Belki de kendimde varlığını sezinlediğim kaçıklığın, cansız bir yaratıkla arkadaşlık kuracak biçimde ilerlediğini görmekten korkuyordum. Hoşlanacağı adı bulabilmek güçtü. Sevdiğim kızın adıyla sesleniyordum ona. Beğeniyordu sanırım. Bir varlığın avcumda beni dinleyişi yeterliydi. Eksik yaratıl-

mıŖlıđın umutsuzluğuna kapıldığım günlerde ona bakarak ağladığım olmuŖtur. Onun yoğun duygusuzluğundan kendime yararlı bir ders edindim: Her Ŗeye bakmak, her Ŗeyi bilmek, ama her Ŗeye ilgisiz kalmak gerekliydi. YaŖantımı sürdürebilmenin yolu, onun bu soğukluğunda gizliydi. Oysa benim aradığım böylesine kesin bir vurdumduymazlık mıydı? Çevremdeki olaylara, inanmak istemediğim kadere, yaratılmıŖlıđın ezikliğine bir buz torbasının içinden bakabilir miydim? Her Ŗeyi görecektim, her Ŗeyi bilecektim de, kılım kıpırdamayacaktı ha?..

Olayları oluruna bıraktığım günler de uzun sürmedi. Sınırsız sıkıntılardan bezmiŖtim. Artık var oluŖumu ya tam anlamıyla duymalıyım, ya da bu yaŖantı bitmeliydi.

O gün kararlı geldim kıyıya. Bütün çıkar yolları tı-kamıŖlardı. Oysa bir sonuca ulaŖmak istiyordum ben. BoŖ bulduğum bir var olmayı kendim bitirecektim. Kumula oturmam. Kıyının en yüksek yerini seçtim, tırmandım. Son anımda bir dost arandım, küçük, yassı bir taŖ aldım yerden. Dostumun heyecanlı, hiç değilse ŖaŖkın bakmasını istiyordum. O yine eski donukluğundaydı. Bir iki satır yazmayı dŖndm geridekilere, sonra yersiz buldum bunu: Ben gidecektim de, bir kâğıt parçası kalacaktı. Yakınlarımla arkamdan ađlayıŖlarını güçlendirmekten baŖka neye yarardı ki... TaŖı da bırak-

malydım yerine. Bir zararsız arkadaşı birlikte suya atmanın gereği neydi? Yalnızlıktan mı korkuyordum? Taşı yerine bıraktım istemeyerek. Canım bir sigara çekti. Çıkardım, dostuma tuttum önce.

— Almaz mısın?

Bilirim, kullanmazdı.

— Son bir sigara, dedim, bir dert ortağının son ödevi işte...

Almadı. Ben yaktım. Denize üfledim dumanları, gerilere doğru uçuşu hep. Bu direnişini neydi bana denizin? O da mı istemiyordu beni? İstensem de, istenmesem de kararlıydım artık. Bir de dumanlar dilediğimce uçsaydı... Bu sonsuz yolculuğa bir umutlu solukla çıkmak vardı. Sigaramın son soluğundaydı, yaşantının bitişindeki hızlılık başladı. Titredim. Sarardım belki. Sigarayı fiskeledim korkuyla. Bırakamıyordum dumanları. Oysa onlar içimde gitmek istemiyordu suya. Yaşantının uç noktasında bu kararsızlık neydi? Bıraktım dumanları. Tanıdığım, bilemediğim bir yüz biçimlendi karşımda. Düş mü görüyordum? Gittikçe büyüyor, bir sevi, bir korku gibi doluyordu içime. Suların coşkunluğu geliyordu kulaklarıma. Ölüm perisi miydi bu? Ben çirkin bilirdim onu, oysa ne kadar da güzeldi, uzun boyu, yatışkın duruluğuyla bir yerden tanıyordum onu... Daha önce düşlerime girmiş olamaz ölüm perisi. Kimdi ya?.. Bir uzak sevinin son ışıltısı mıydı? Bir perde inecekti az sonra.

— Durun, durun! diye bağırdım, koştum kıyıda irak köşelere... Durun, uzatıyorum bu perdeyi!

İçime yaşama isteğini bütün zenginliğiyle dolduran çözümsüz güzel, yavaş yavaş çekildi.

Yaşantıyı bitireceğim noktada, ona yeniden sarılmak başlamıştı. Kıyıda bir düş perisini beklemekle geçiyordu günlerim. Cansız dostlarım da bir anlam verememişlerdi bu halime. Belki beni kınayanları bile oldu. Bense bütün usanmışlıkları bırakmış, bir inişin düzgün adımlarını atıyordum.

Bütün düşüncem, beklenmedik anlarda çıkagelen perimi çözülemektir. Nedense onu bir kız olarak tanımlamıştım kendi kendime. Çokluk bir sevi sözcüğünün peşinden geliyordu, belki ondan. Onun gerçekte var olup olmadığını bilmekten bile korkuyordum. Oysa içimi yakan tutkular, tatmadığım özelemler hep onda düğümleniyordu. Onu diliyordum karşımda, doymuyordum seyretmekten. Bir yaşantıyı bitirecek olmanın korkusunda onu ben yaratmıştım belki. Belki de bir eski sevinin anılarında biçimlenen, tutulduğum yüzdü.

Kıyıda cansız arkadaşlarıma göstermek isterdim onu. Edemedim yine de... Kıskanıyor muydum? Yarattığımı sandığım bir güzelliği bütün evrene duyurmak istemez miydim oysa? Ama onların bir donukluğu vardı beni ürküten. Onun bütün güzelliklerinin anlaşılmasını, ona tutkulanılmasını dilerim. Onlarsa çok çok, bakar

ve görürlerdi. Ben kızacaktım ve bir yakın dostuma kötülüğüm dokunacak; tutup, denize atacaktım. Onlara hiç söz etmedim bu yüzden.

Bütün beklediğim onun gelmesiydi. Soluğumu tutuyor, alışık olmadığım kaygılar içinde, en bilinmedik yerlerini görmek istiyordum. Güzellikleri bir yana, kendimi kaptırdığım bir içtenlik vardı onda. O gelince her şey vardı, o yokken hiçbir şey kalmıyordu çevremde. Düş olduğunu bildiğim yalancı bir görüntüye tutsak, seviyi tadıyor, yaşadığımı duyuyordum. Onu incitmek korkusuyla susmuş, gözlerine dalıyor, unutuyordum her şeyi. Bir buyruk bekliyordum ondan. Ne olduğunu bilmediğim bir buyruk... Dudaklarında gülücükler, susuyordu. Kimi hiç gülmezdi yüzü. Hemen saçlarımı düzeltir, ceketimi iliklerdim bir telaşlı saygıyla: Hoşuna mı giderdi, gülerdi yeniden. O gülünce bir mutlu ışıltıdır başlardı içimde.

Bu tutkulanış ürkütüyordu beni. Onu almak, tam anlamıyla benim etmek istiyordum artık. Biliyorum, kızacak, dönmeksizin gidecekti belki. Ama ne olurdu yani? üzülmeydim bile... Bir yeni düş perisi yaratmak güç iş miydi?

Ve yalnızlığımı bütün sıkıntılarıyla duyduğum bir gecede, olanca açlığımla onu tutmak, bekâr yatağında doymaksız bir seviyle öpmek... öpmek istedim. Elimi salladım havada, tutamadım. KAÇTI. Tavanın bir köşesine ürkmüş, sığındı. Baktı baktı, bir başka türlü dağıldı

ve yok oldu sonra. Öylece kalakaldım yerimde. Bütün güçlerimi yitirmiş, yenilgin, kendimi bir boşluğa bırakırcasına yatağa yığıldım.

Bir yenisini yaratmaya hiç çabalamadım. Yapamayacağımlı biliyordum. İçimde geri dönüşünün umudu, düzensiz bir yaşayışa bıraktım kendimi. Onu bekledim boşuna, oysa dönmeyeceği gidişinden belliydi.

•••

Günlerce inmedim kıyıya. Daha iyi anlamaya başladığım eksikliğimin bunalımında, ayaklarım sonunda beni oraya sürükledi. Eski dostlarımla selamlaştım, sordum onlara:

— "Tanrısal hakbilirlik" diyorlar, inanıyor musunuz?

Bir cevap bekledim, hiç ses etmediler. Olsa olsa, olumsuz olurdu görüşleri. Onlar da kıvanç duymuyorlardı durumlarından. Yanılıyordum belki de. Yaşamalarından yana bir yakınmaları yoktu da, benim gibi bir adamın sözleri sıkıyordu onları. Sonra kendimi atacağım kayanın üstüne çıktım. Son bir sigara yakmaktan da vazgeçtim. Düşündüm. Söylendim. Bağırđım.

Ve usanacaktım az sonra... Kendimi sulara bırakırkenki sözlerime şu uçuşan martılar bile kızacaktı. ...bir büyük tanrısal haksızlık vardır.

(1965)

Necati Tosuner

Emek Kaldırıcı

Özgürlük Masalı

"Pencereyi açtı, yazın ilk sıcaklığı beceriksizce doldu içeri. Bahçede birkaç serçe cıvı cıvıldılar. Ev sahibi kadın parmaklığı açarken, demirin sabahki sesi, umutla, düşünle doluydu. Yaşlı yaşlı gülümsedi kadın. Ona parmaklarıyla "Günaydın" dedi genç kız. Topal kedi pembe evdeki arkadaşı Tekir'i görmeye gitti."

Necati Tosuner Özgürlük Masalı'nda ilk gençlik heyecanlarını, kadınlarla ilişkileri, Tanrı inancını ve yalnızlığı irdeliyor. Usta kalemimi halden hale gezdirirken düşünmeye ve sorgulamaya sevk ediyor.